

Evaluatie

Nieuwe afvalinzameling laagbouw

Hiltja Hoff

Gemeente Uden, Maart 2019

Inhoudsopgave

1. Samenvatting	3
2. Inleiding	6
3. Doel Uden	6
4. Startsituatie	6
- Ingezamelde hoeveelheden oude inzamelmethode	
- Samenstelling fijn restafval vlak vóór start nieuwe afvalinzameling	
5. Invoering nieuwe afvalinzameling	7
6. Resultaten na een jaar nieuwe afvalinzameling	
- Ingezamelde hoeveelheden restafval	8
- Ingezamelde hoeveelheden GFT+E	11
- Ingezamelde hoeveelheden oud papier en karton	13
- Ingezamelde hoeveelheden PBD (Plastic verpakkingen, Blik en Drinkkarton)	14
- Samenstelling van PBD	14
- Samenstelling restafval	17
7. Ervaringen van	
- Gemeentelijke buitendienst	19
- BOA's	20
- Papierinzamelaren	21
- Inzamelaar PBD, restafval en GFT+E	23
- Inwoners	25
8. Financiën	38
9. Hoe nu verder om het doel van 75 kg te behalen	39

1. Samenvatting

In 2015/2016 heeft Uden bij 1400 woningen allerlei inzamelmethoden voor restafval, GFT+E, PBD en papier en karton getest. De beste methodes zijn gecombineerd en aangevuld tot de nieuwe inzamelmethode. Deze is op 1 december 2017 in de hele gemeente gestart.

Resultaten nieuwe afvalinzamelmethode:

De nieuwe afvalinzamelmethode en de communicatie campagne hebben duidelijk effect gehad op het scheiden van afval. De inwoners scheiden enorm goed bij deze manier van verzamelen.

Restafval

Uden heeft haar hoeveelheid restafval gehalveerd naar 117 kg en zamelt veel meer recyclebare materiaal gescheiden in. De hoeveelheid recyclebaar materiaal in het restafval is ruim gehalveerd. Met 117 kg pppj is Uden ten aanzien van vergelijkbare gemeenten qua stedelijkheidsklasse van de 40^e naar 2^e plaats gestegen en landelijk van de 285^e naar de 65^e plaats. Een resultaat om trots op te zijn.

GFT+E

De nieuwe afvalinzamelmethode waarbij het GFT+E vaker en een vrije keuze in een grotere of kleinere container wordt ingezameld en tuinafval gratis naar de milieustraat kan, stimuleert duidelijk het scheiden van GFT+E en tuinafval. Inwoners bieden:

- ruim 60% meer GFT+E in de container aan;
- ruim 70% meer tuinafval op de milieustraat aan;
- er zit bijna geen tuinafval meer bij het restafval;
- ruim 50% minder etensresten wordt bij het restafval aangeboden.

Papier en karton

De nieuwe afvalinzamelmethode waarbij het papier en karton in een papiercontainer, met keuze in twee maten containers, en gelijkblijvende inzamelfrequentie, heeft duidelijk effect op het scheiden van papier en karton:

- Meer inwoners scheiden nu papier en karton;
- Papier en karton wordt beter gescheiden;

Ten opzichte van 2017 wordt 7% meer papier en karton ingezameld en zit er nog amper papier of karton in de restafvalcontainer.

PBD

De nieuwe afvalinzamelmethode waarbij nu naast plastic verpakkingsafval ook blik en drinkkarton samen in een speciale PBD-zak en met de mogelijkheid van een kroonring wekelijks wordt ingezameld, stimuleert duidelijk het scheiden van PBD. Inwoners bieden 2,5 maal zoveel PBD aan en zit er tweederde minder PBD in de restafvalcontainer.

Vervuiling in PBD, GFT+E en papier en karton:

De inzamelaren gaven aan dat er bij het GFT+E en oud papier en karton wel eens verkeerd afval zit, maar dat dit beperkt is. Wel zit er nog zo'n 15% verkeerd afval bij het PBD, ondanks dat er PBD-zakken met teveel verkeerd afval niet worden ingezameld. Dit wetende en omdat landelijke onderzoek heeft aangetoond dat het verzamelen van PBD in een zak tot minder vervuiling leidt dan in een container, is het verzamelen van PBD in een zak het meest verstandig. Wel blijft aandacht voor wat wel en niet mag belangrijk.

Ervaringen

Gemeente

De aanloop tot deze startdatum en het eerste jaar is voor diverse personen, partijen en inwoners een drukke periode geweest, maar wel met goede scheidingsresultaten en geen negatieve media-aandacht. Het uiteindelijk doel van 75 kg restafval per persoon per jaar in 2020 komt in zicht.

De nieuwe afvalinzamelmethode levert voor restafval, GFT+E en papier met karton in de buitenruimte geen nadelige gevolgen. De papiercontainer zorgt zelfs voor minder achtergelaten papier of karton en minder papier in het zwerfafval.

In het overgrote deel van de gemeente bieden inwoners het PBD ook goed aan. Op een aantal locaties is dit nog een punt van aandacht en ruimt de buitendienst daar na enige tijd het PBD alsnog op en lichten de BOA's daar de inwoners nogmaals voor. Deze meer persoonlijke benadering heeft op een aantal locaties voor verbetering gezorgd, maar nog niet op alle locaties.

De bladkorven in de bladvalperiode gebruiken de inwoners goed en op juiste wijze, maar zorgt niet voor minderwerk of -kosten bij het bladvegen.

Inzamelaren

De nieuwe inzamelmethode zorgt dat de meeste verenigingen en scholen meer papier met karton inzamelen en daarmee een stijging in hun inkomsten. Een enkele vereniging zamelt minder papier in omdat of inwoners nu hun papier in de papiercontainer aanbieden of bedrijven niet meer kunnen meeliften met deze voor hen gratis papier/karton inzameling. Het inzamelen van papier met karton in een papiercontainer maakt het inzamelen voor de vrijwilliger lichter, maar wel langer. Het was ook even wennen doordat nu ook andere inwoners papier aanbieden, meer papier en soms ook op andere plekken dan voorheen. Verschuivingen in inzamelwijken tussen een paar verenigingen en scholen waren nodig om het haalbaar te houden voor de vrijwilliger. Vaker dan 1x per maand inzamelen is echter niet haalbaar voor verenigingen en scholen.

Het restafval en GFT+E wordt nu iets anders ingezameld, namelijk met een zijlader. Dit betekent voor de inwoners dat zij hun containers aan één kant van de straat moeten aanbieden, liefst in paartjes en met handvat richting woning. Deze inzamelmethode zorgt ervoor dat het inzamelen efficiënter wordt en daardoor voor de inwoner kostenverlagend. Het aanbieden van de containers door de inwoners gaat redelijk goed, maar nog voor verbetering vatbaar. Ook weten inwoners steeds beter wat PBD is waardoor steeds minder PBD-zakken afgekeurd hoeven te worden.

De nieuwe inzamelmethoden van de drie afvalstromen en bijbehorende containers en zakken voldoen aan de Arbo.

Inwoners

Veel inwoners zijn tevreden over de nieuwe afvalinzamelmethode en scoort deze gemiddeld een 8- (7,8).

De meerderheid vindt het inzamelen van PBD in een zak prima en het wekelijks inzamelen van PBD erg fijn. Ook maken veel inwoners graag gebruik van de kroonring, maar vindt men het fijn dat de ze daar zelf in kunnen kiezen. Wel vinden een deel van de inwoners het straatbeeld verslechterd door de PBD-zakken, zeker daar waar de PBD-zakken veel te vroeg worden aangeboden en afgekeurde PBD-zakken niet worden teruggenomen. Vooral communicatie en toezicht zou dit volgens een deel van de inwoners kunnen verbeteren.

Het merendeel vindt het ook fijn om te kunnen kiezen in maten voor GFT+E en papier en velen maken daar ook gebruik van. De gekozen inzamelfrequenties (maart t/m november wekelijks, winter 1x 2 weken) beoordeelt 80% als goed.

De papiercontainer biedt veel inwoners meer gemak (niet meer stapelen en sjouwen met dozen, geen dozen in huis hoeven halen) en maakt het scheiden van ook de kleine papiertjes makkelijker. Een enkele vindt de papiercontainer minder fijn (ruimte, weinig papier).

De helft van de inwoners gooit nog grofvuil in de restafvalcontainer. Dit doen zij uit gemak, omdat er nog ruimte over is in de restafvalcontainer of omdat de container gratis is of men weet niet goed wat anders ermee te doen. Echter het merendeel wil geen hogere afvalstoffenheffing betalen om grofvuil gratis aan huis te laten ophalen.

Het inzamelen van restafval in een 140 liter container en 1x per 3 weken inzamelen is nog steeds voldoende voor de hoeveelheid restafval die men heeft. Ook veel grotere gezinnen redden het met de kleinere container en het minder vaak inzamelen. Wel lijkt het dat sommige kleinere huishoudens minder goed scheiden, omdat hun restafvalcontainer vol is. Op basis van 75 kg zou deze juist amper gevuld moeten zijn.

Inwoners scheiden hun afval vooral vanwege het milieu en als ze niet (minder) scheiden zijn de redenen zeer divers en situatieafhankelijk. Vaker inzamelen, een papiercontainer, gratis op milieustraat en informatie helpen het meeste bij het scheiden van afval. Zo dicht mogelijk bij huis, iets voor kleine hoeveelheden grofvuil en veel communicatie zou ook nog helpen om het restafval nog beter te kunnen scheiden.

Financiën

De kosten en inkomsten van de nieuwe afvalinzameling in 2018 zijn vergeleken met de kosten van de oude afvalinzameling in 2017. De nieuwe inzameling heeft uiteindelijk geleid tot € 138.795 minder kosten dan de oude inzamelmethode.

Hoe nu verder om het doel van 75 kg te behalen

Uit de ervaringen en inzamelresultaten zijn nog een aantal aandachtspunten gekomen. Als we deze kunnen verbeteren zouden we het doel van 75 kg kunnen behalen. Met een aantal punten kampen alle gemeenten Nederland, waardoor een oplossing niet zo eenvoudig is te realiseren. Bovendien is belangrijk dat de aanpassing niet tot verslechtering van de kwaliteit van de gescheiden stromen leidt.

In 2019 wordt het volgende gedaan:

- a) Nagaan of er nieuwe ontwikkelingen of voorbeelden zijn op het gebied van het scheiden van etensresten, luiers en incontinentiemateriaal. De resultaten van dit onderzoek worden aan het bestuur voorgelegd en als mogelijk met verbetervoorstellen.
- b) Doorgaan om met inwoners in te gesprek gaan daar waar PBD verkeerd wordt aangeboden (te vroeg, verkeerd afval bij PBD). Als nodig wordt de kroonring verwijderd.
- c) Vaker communiceren over allerlei afval-onderwerpen, zoals wat PBD is, de mogelijkheid om containers om te wisselen, de afvalkalender, maar ook wat er met de gescheiden afvalstromen gebeurt geeft de inwoners een helderder beeld en helpt hen om beter te scheiden.
- d) Bij andere best practice gemeenten nagaan hoe zij het voor elkaar krijgen dat hun inwoners geen grofvuil meer bij het restafval aanbieden. De resultaten van dit onderzoek zullen met een verbetervoorstel aan het bestuur worden voorgelegd.

2. Inleiding

De overheid verwacht van alle gemeenten dat zij aan de slag gaan met afvalscheiding. Nederlandse gemeenten hebben tot taak het huishoudelijk restafval tot 100 kg per persoon per jaar te verminderen. Dit kan door afval op een andere manier in te zamelen, en een gedragsverandering bij inwoners teweeg te brengen. Te veel grondstoffen gaan voor recycling verloren, omdat ze verdwijnen in het restafval. Dat is voor nu niet gewenst, maar zeker ook niet voor de volgende generaties.

3. Doel Uden

Uden vindt duurzaamheid erg belangrijk. In juni 2015 heeft het gemeentebestuur besloten om het restafval in Uden nog verder terug te brengen, namelijk van 233 kg naar 75 kg per persoon per jaar. In 2020 willen we dit doel graag bereiken. In het document 'Koers Udens afval in beweging, 2015-2020', staat beschreven hoe de gemeente tot haar doelstelling en aanpak is gekomen. De afvalproeven zijn hier een onderdeel van. Eind 2015 is een proef gestart met afvalscheiding. Hierbij werden bij 1400 woningen de voorzieningen voor afvalscheiding uitgebreid. Dit alles ging gepaard met uitgebreide communicatie. De proef heeft tot eind 2016 geduurd. N.a.v. de proefresultaten is in december 2017 een nieuwe inzamelingsmethode ingesteld, die inwoners meer stimuleert om afval aan de bron (aan huis) te scheiden.

4. Startsituatie

Het jaar 2014 is als referentiejaar gebruikt. In dat jaar was er nog geen invloed van de afvalproeven.

Oude inzamelmethode

De oude inzamelmethode was als volgt:

Afvalstroom	Inzamelmiddel	Inzamelfrequentie
GFT	140 liter container	1 x 2 weken
Plastic verpakkingsafval	Zak	1 x maand
Papier en karton	Doos of gebundeld	1 x maand
Restafval	240 liter container	1 x 2 weken

Ingezamelde hoeveelheden oude inzamelmethode

Met deze inzamelmethode hebben we in 2014 de volgende hoeveelheden per persoon per ingezameld:

Restafval	233 kg
Papier	61 kg
Plastic verpakkingsafval	8 kg
GFT	100 kg

Het restafval in de containers bleek toen voor 80% uit recyclebaar afval te bestaan.

5. Invoering nieuwe afvalinzameling

De invoering van de nieuwe inzamelmethode was een hectische tijd. In een korte tijd is veel werk verzet:

Maart 2017	Gemeenteraad akkoord met de nieuwe inzamelmethode.
Maart – augustus 2017	6 Europese aanbestedingstrajecten doorlopen om te komen tot nieuwe contracten met afvalinzamelaren, leveranciers van containers en PBD-zakken.
September – december 2017	inventariseren keuzes inwoners voor maten papier- en GFT+E containers; productie van de containers; huis-aan-huis verspreiding van de containers; ophalen oude containers;
Augustus – september 2017	De afvalinzamelaar deelt heel Uden nieuw in voor de nieuwe inzamel frequenties van GFT+E, restafval en PBD; ontwerpen en produceren nieuwe PBD-zakken, supermarkten inlichten en verspreiding regelen.;
Juni – december 2017	Communicatiecampagne voor de laagbouw met aandacht voor nieuwe inzameldagen, andere manier van containers aanbieden, nieuwe scheidingsregels, inwoners ondersteunen bij het scheiden (honderden telefoontjes, mails), kick-off nieuwe inzameling, pop-up winkel (1500 bezoekers) en ook hoogbouw informeren over nieuwe PBD-inzameldagen, frequenties en scheidingsregels.
November 2017	Nieuwe Tarievenregeling vaststellen.
1 december 2017	Start nieuwe inzameling.
December 2017	Verlagen afvalstoffenheffing 2018 en actualiseren nieuwe afvalstoffenverordening en uitvoeringsbesluit.
Voorjaar 2018	Routes papierinzameling herstructureren op basis van eerste ervaringen in overleg met papierverenigingen.
Geheel 2018	Nazorg nieuwe inzameling, monitoring en evaluatie.

Al met al een enorm drukke periode waarin inwoners, afvalinzamelaren, leveranciers en medewerkers gemeente veel inzet hebben vertoond. Maar met een zeer mooi resultaat dat ook in de pers en regio is opgepikt.

6. Resultaten na een jaar nieuwe afvalinzameling

De evaluatie baseert zich op:

- Ingezamelde hoeveelheden;
- Samenstelling van rest- en verpakkingsafval;
- Ervaringen van inwoners, papier inzamelende verenigingen en scholen, inzamelaar Van Kaathoven, de gemeentelijke buitendienst en toezichthouders.

De resultaten beschrijven we in de volgende paragrafen.

Ingezamelde hoeveelheden restafval

Als we spreken over restafval, bedoelen we het fijne restafval dat aan huis in containers wordt ingezameld, plus het grof restafval dat inwoners naar de milieustraat brengen. Het totaal vormt het restafval van een inwoner.

Wijziging inzamelmethode restafval

Met ingang van 1 december 2017 wordt het restafval als volgt aan huis ingezameld:

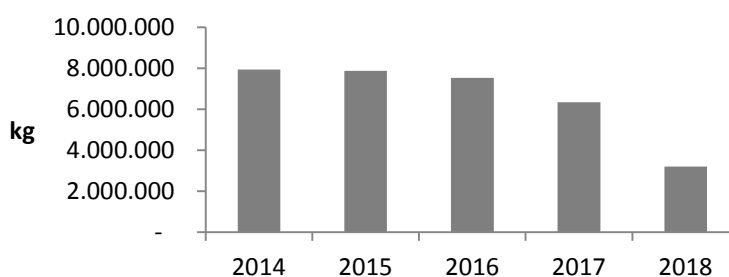
240 ¹ liter container	werd	140 liter container
1 x per 2 weken inzamelen	werd	1 x 3 weken inzamelen

Fijn restafval , 60% minder!

Om het effect van de nieuwe afvalinzameling bij de laagbouw zichtbaar te maken, geven we hieronder eerst de hoeveelheden aan die afgelopen jaren aan huis zijn ingezameld. Dus exclusief het restafval bij de hoogbouw.

Gemeente breed is in 2016 al een kleine daling zichtbaar door de afvalproeven bij 1400 woningen. De nieuwe inzameling gaf direct al zichtbaar resultaat, en in 2018 heeft deze daling zich voortgezet. In 2014 werd bijna 8 miljoen kilogram fijn restafval door inwoners aangeboden; dit is in 2018 gedaald tot ruim 3 miljoen kilogram. Een daling van bijna 60%!

**Totaal fijn restafval
(container)**

Grof restafval

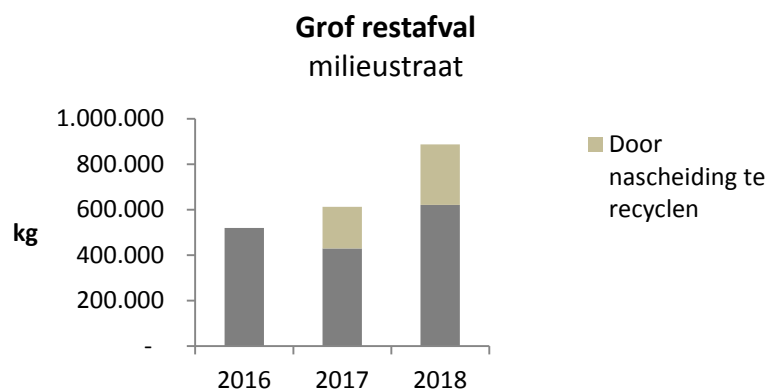
Naast het fijne restafval hebben inwoners ook grof restafval. Dit brengen ze naar de milieustraat.

Op de milieustraat worden inwoners wegwijs gemaakt welk afval in welke container hoort. Toch komt regelmatig recyclebaar materiaal bij het restafval terecht. Het grof restafval op de milieustraat wordt daarom sinds begin 2017 gesorteerd. Hierdoor is het mogelijk om in ieder geval een deel van de enkelvoudige materiaalsoorten in het grof restafval terug te winnen voor recycling. Denk hierbij aan hout, kunststof, puin, etc. Alleen enkelvoudig materiaal kan gerecycled worden. Samengestelde producten (bijvoorbeeld zitbank die bestaat uit hout en leer, tafels van hout en staal, etc.) kunnen niet gerecycled worden, behalve als ze worden gedemonteerd tot enkelvoudige materialen.

¹ Voor eenpersoonshuishoudens bleef de 120 liter container

In 2017 leverden inwoners in totaal 640 ton grof restafval in. Met behulp van de nasortering was het mogelijk om ongeveer 30% te recyclen.

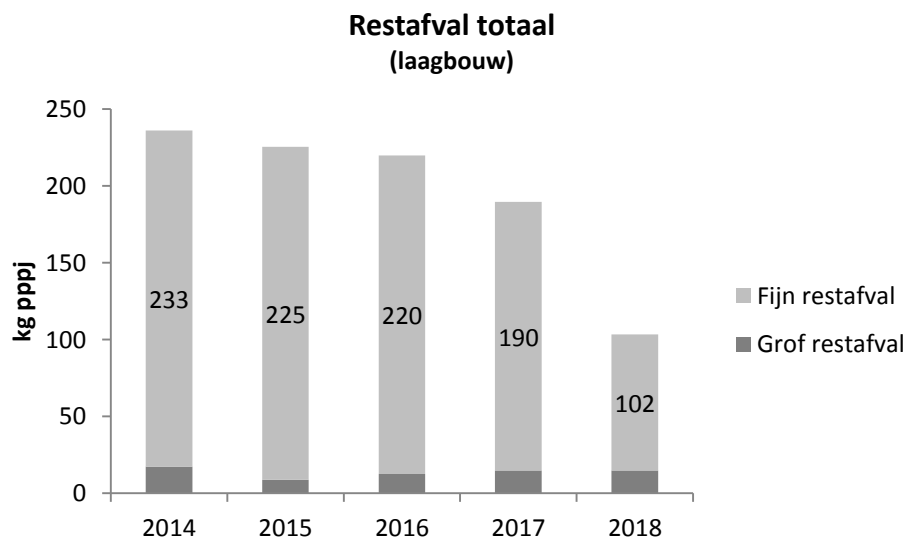
In de grafiek hiernaast is te zien dat inwoners sinds 2017, maar vooral in 2018, door de nieuwe afvalinzameling meer grof restafval naar de milieustraat brengen (40%). Dit heeft te maken met het kleinere formaat restafvalcontainer, die minder of geen plek biedt voor grof restafval. Inwoners hebben 900 ton grof restafval aangeboden, na sorteren kan alsnog 300 ton gerecycled worden.

Restafval totaal

Onderstaande grafiek geeft het verloop van de totale hoeveelheid restafval in de jaren 2014 t/m 2018 weer.

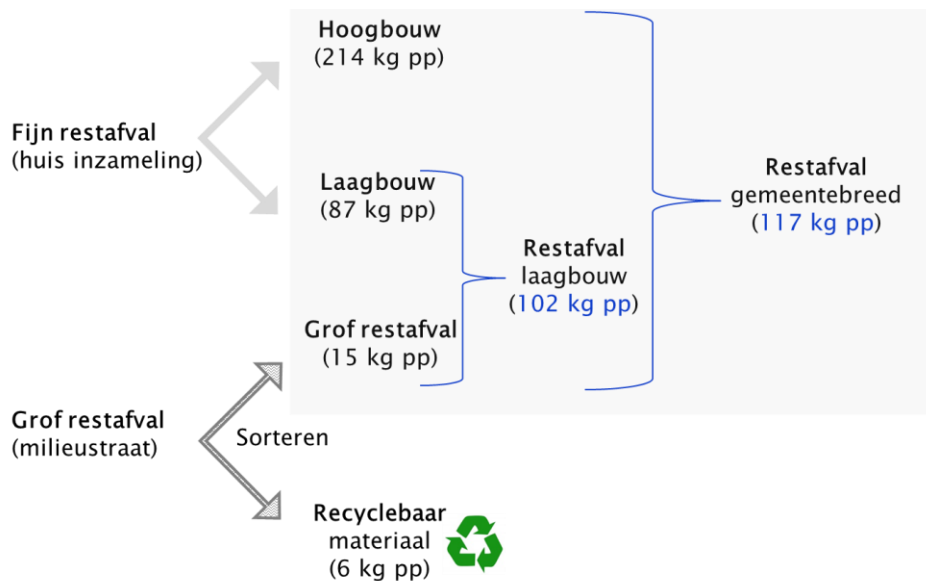
In 2014 werd gemiddeld 233 kg restafval per persoon per jaar (ppj) ingezameld. Door de afvalproeven bij 1400 woningen, is in 2016 is de totale hoeveelheid bij de laagbouw al gedaald naar 220 kilo. In 2018 is de totale hoeveelheid restafval gemeente breed gedaald naar 117 kg, en bij de laagbouw naar 102 kg. Een daling van ruim 50%! Er is zelfs een nog grotere daling dan bij de afvalproeven (123 kg) gerealiseerd.

Udense resultaten in vergelijking met andere gemeenten

Om een idee te krijgen waar Uden nu staat t.o.v. andere gemeenten, is bij het CBS opgezocht hoeveel restafval andere gemeenten in Nederland hebben (2017 gegevens, 2018 nog niet bekend).

Om te kunnen vergelijken, moeten we uitgaan van de totale hoeveelheid restafval gemeente breed (laagbouw + hoogbouw + grof restafval).

Schema Hoeveelheden restafval uitgesplitst naar grof en fijn en van hoog- en laagbouw in 2018.

Landelijk	Met 233 kg restafval stond Uden nog op 285 ^e plaats (van de 360), met 117 kg stijgt Uden landelijk naar de 65 ^e plaats. De gemeente Reusel-De Mierden heeft met 31 kg het minste restafval.
Regio	Regiogemeenten zoals Meierijstad (125 kg), Oss (193 kg), Landerd (230 kg) en Bernheze (136 kg) hebben iets meer restafval dan Uden. Daar staat tegenover dat Land van Cuijk en Boekel het erg goed doen met 56 kg restafval.
Zelfde stedelijkheid	Vergelijken we de Udense resultaten met vergelijkbare gemeenten qua stedelijkheidsklasse, is Uden gestegen van 40 ^e naar 2 ^e plaats met 117 kg. Oosterhout staat op de 1 ^e plaats met 81 kg en Kampen op 3 ^e plaats met 122 kg.

Conclusie restafvalinzameling

De nieuwe afvalinzamelingsmethode en de communicatie campagne hebben duidelijk effect gehad op de hoeveelheid restafval:

- Inwoners bieden 60% minder restafval in hun container aan;
- Inwoners brengen 40% meer grof restafval naar de milieustraat;
- In totaal heeft Uden nu 50% minder restafval (117 kg ppj)
- De doelstelling van 75 kg komt in zicht.

Ingezamelde hoeveelheden GFT+E

GFT+E bestaat uit groente-, fruit-, tuinafval en etensresten, dat aan huis in containers wordt ingezameld plus het grof tuinafval dat inwoners naar de milieustraat brengen.

Wijziging inzamelmethode

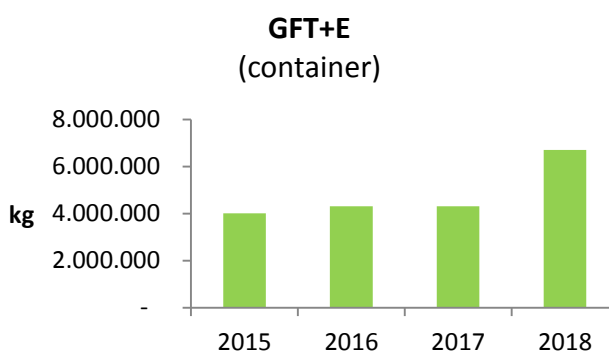
Met ingang van 1 december 2017 wordt het GFT+E als volgt aan huis ingezameld:

140 liter container	werd	240, 140 of 25 liter container
1 x per 2 weken inzamelen	werd	wekelijks in maart t/m november 1 x 2 weken in december t/m februari

Inwoners konden voortaan hun grof tuinafval gratis op de milieustraat aanbieden.

GFT+E aan huis

De grafiek hiernaast laat zien dat in 2018 ruim 60% meer GFT+E aan huis werd ingezameld. Het wekelijks inzamelen en de mogelijkheid om een grotere GFT+E container (240 liter) te gebruiken, zorgen voor een groter aanbod van GFT+E.

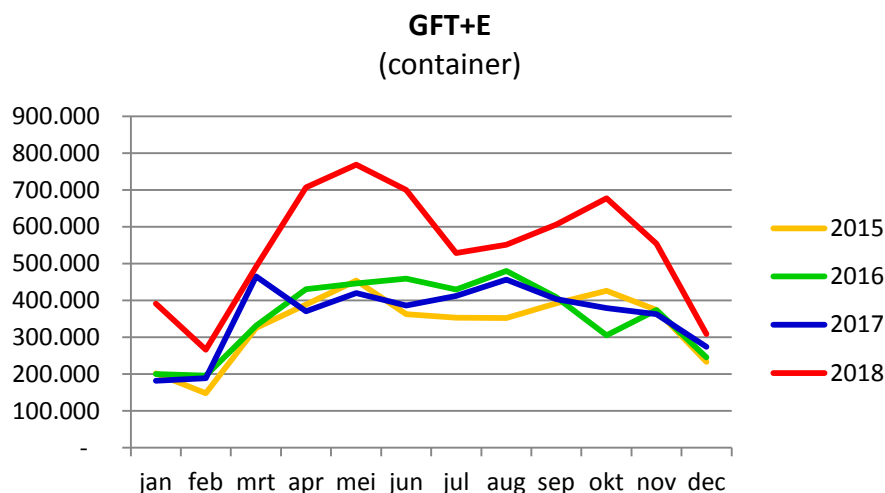

Inzamelfrequentie

Het is belangrijk dat GFT+E relatief vroeg wordt ingezameld om het te kunnen composteren. Hoe langer het blijft liggen vóór inzameling, hoe verder de kwaliteit zakt voor compostering. Minder vaak dan 1 x per 2 weken inzamelen is niet verstandig.

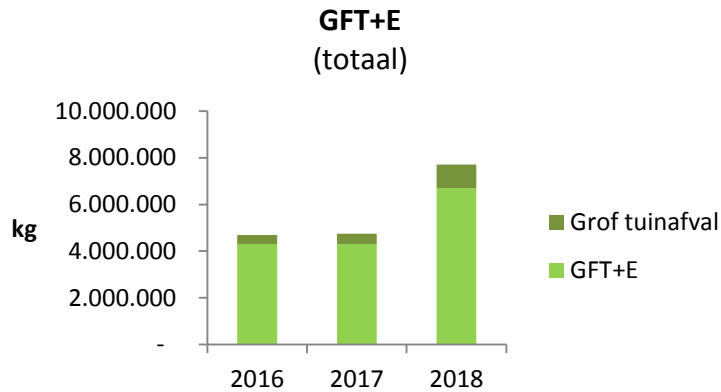
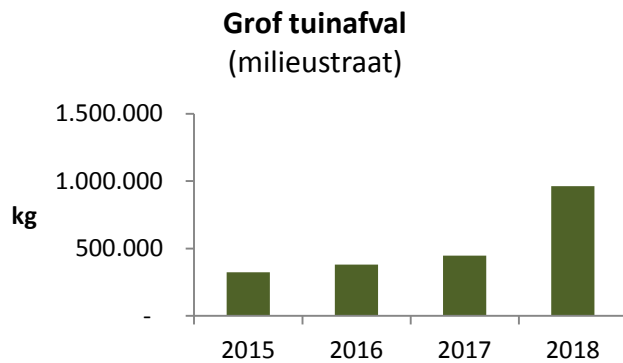
Om na te gaan of de juiste wintermaanden zijn gekozen om de inzamelfrequentie te verlagen naar 1 x per 2 weken, is gekeken naar het aanbod van GFT+E gedurende het jaar.

Hieronder is duidelijk te zien dat tijdens de wintermaanden december, januari en februari minder GFT+E wordt aangeboden. Een 1 x per 2 weken inzamelen is meer dan voldoende. Maart zit alweer in de stijgende lijn qua tuinafval. Niet wekelijks inzamelen kan net wel, net niet voldoende zijn voor inwoners. November zit juist weer in de dalende lijn, maar is wel het hoogtepunt in de bladvalperiode. Blad is vaak licht, maar wel volumineus. Het lijkt beter om in maart en november wekelijks te blijven inzamelen. In de enquête is ook de mening van de inwoners over de inzamelfrequenties gevraagd.

Grof tuinafval

In 2018 is de hoeveelheid grof tuinafval op de milieustraat ruim 70% gestegen. Het gratis mogen aanbieden van tuinafval heeft duidelijk geleid tot een groter aanbod. Ondanks dat inwoners al veel meer tuinafval aanbieden in de container, bieden ze ook veel tuinafval op de milieustraat aan. Gezien de zoveel grotere hoeveelheid op de milieustraat vermoeden we dat er een verschuiving heeft plaats gevonden. Voorheen brachten sommige inwoners hun tuinafval naar de groenverwerker Van Berkel en brengen ze het nu naar de milieustraat.

In de grafiek hiernaast is de totale hoeveelheid GFT+E te zien.

In 2018 64% meer GFT+E in.

Conclusie GFT+E inzameling

De nieuwe afvalinzamelmethode stimuleert duidelijk het scheiden van GFT+E en tuinafval:

- inwoners bieden ruim 60% meer GFT+E in de container aan;
- het vaker inzamelen en keuzemogelijkheid tussen 3 maten GFT+E containers stimuleert het scheiden van GFT+E;
- wekelijks inzamelen in maart t/m november en 1x per 2 weken in december t/m februari is voldoende;
- inwoners bieden ruim 70% meer tuinafval op de milieustraat aan;
- het gratis tarief op de milieustraat zorgt ervoor dat het tuinafval dat niet in de container past, naar de milieustraat wordt gebracht.

Ingezamelde hoeveelheden oud papier en karton

Oud papier en karton wordt aan huis ingezameld. Inwoners kunnen het ook wegbrengen naar Udi'19 of de milieustraat.

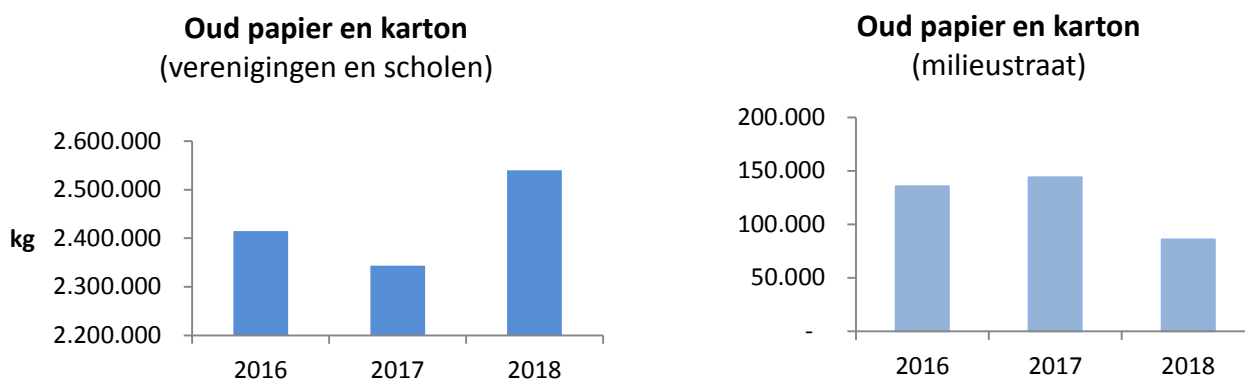
Wijziging inzamelmethode

Met ingang van 1 december 2017 wordt oud papier en karton als volgt aan huis ingezameld:

Dozen of gebundeld	werd	240 of 140 liter container
1 x per maand inzamelen	bleef	1 x per maand inzamelen door verenigingen of scholen

Daarnaast konden inwoners oud papier en karton blijven aanbieden bij Udi'19 (permanente container) en op de milieustraat.

In onderstaande tabel is te zien dat in 2017 minder oud papier en karton werd ingezameld dan in 2016. Deze daling is al jaren zichtbaar in heel Nederland. Het is de laatste jaren vooral een gevolg van de digitalisering en online besteldiensten. Hierdoor wordt minder papier (zwaar materiaal, compact) gebruikt maar juist meer karton (licht materiaal, volumineus). Met als gevolg dat het totaal gewicht afneemt.

In 2018 hebben de verenigingen en scholen gemiddeld 7% meer papier ingezameld dan in 2017. Deze stijging zien zij ook terug in hun inkomsten. Wetende dat er jaarlijks eigenlijk een daling is in hoeveelheid papier door de digitalisering, is dit een mooi resultaat. Tussen de verenigingen en scholen varieerde het tussen 38% minder tot 28% meer. Deze variatie komt deels doordat huishoudens ook méér papier aanbieden, maar ook doordat méér huishoudens papier scheiden, meer huishoudens het in de papiercontainer aan huis aanbieden in plaats van het weg te brengen of doordat bedrijven nu geen karton of papier meer kunnen aanbieden. De milieustraat ontving in 2018 40% minder papier en karton.

Het inzamelen met papiercontainer zorgt er dus voor dat meer inwoners meedoen met het scheiden van papier, dat de inwoners ook meer papier scheiden en dat het meer aan huis wordt aangeboden in plaats van het weg te brengen.

Conclusie papierinzameling

De nieuwe afvalinzamelmethode heeft duidelijk effect op het scheiden van papier en karton:

- Meer inwoners scheiden nu papier en karton;
- Papier en karton wordt beter gescheiden;
- Inwoners bieden papier en karton meer aan huis aan en brengen minder weg;
- Ten opzichte van 2017 wordt in totaal 7% meer papier en karton aangeboden.

Ingezamelde hoeveelheden PBD (Plastic verpakkingen, Blik en Drinkkarton)

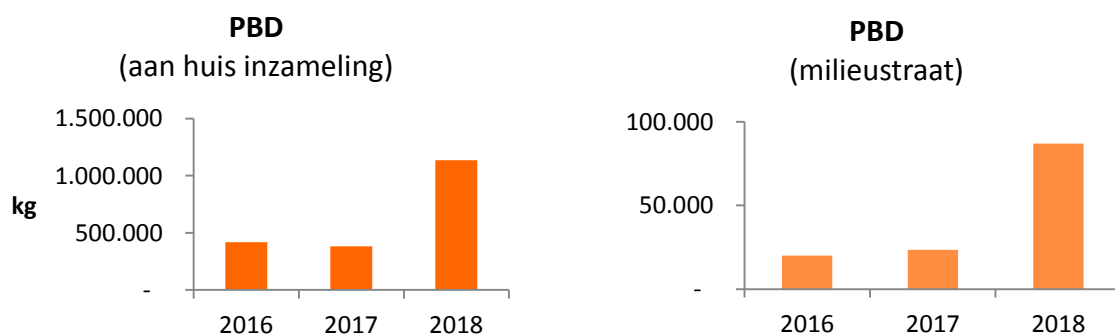
Gemeente Uden zamelt sinds 2009 plastic verpakkingsafval gescheiden in, zowel aan huis als op de milieustraat.

Wijziging inzamelmethode

Met ingang van 1 december 2017 wordt de gescheiden inzameling van plastic verpakkingsafval als volgt:

Gescheiden plastic verpakkingsafval	werd	gescheiden plastic verpakkingsafval, blik en drinkkarton (PBD)
Zakken, transparant	werden	(stevigere) transparante oranje zakken
1 x per maand inzamelen	werd	Optioneel kroonring wekelijks inzamelen

Het wekelijks inzamelen en de uitbreiding van het gescheiden inzamelen van PBD, heeft geleid tot een verdriedubbeling van de aangeboden hoeveelheid, zie onderstaande tabellen.

Met de nieuwe inzamelmethode konden inwoners ook een kroonring aanvragen. In totaal zijn bijna 2.000 kroonringen verspreid over de hele gemeente gemonteerd aan lantaarn- of verkeerspalen.

Conclusies PBD-inzameling

De nieuwe afvalinzamelmethode heeft effect op het scheiden van PBD:

- Er wordt driemaal zoveel PBD ingezameld. Deels door de uitbreiding met blik en drinkkarton, maar grotendeels door de nieuwe inzamelmethode;
- Er wordt zowel meer PBD aan huis ingezameld als op de milieustraat;
- Het wekelijks inzamelen helpt bij het beter scheiden van PBD;
- De sterkere PBD-zak helpt mogelijk ook bij het beter scheiden van PBD;
- Veel inwoners maken gebruik van de kroonring.

Samenstelling van PBD

De stijging in de hoeveelheden ingezameld GFT+E, oud papier en karton en PBD is een gevolg van het anders inzamelen, maar kan (deels) ook een gevolg zijn van meer vervuiling c.q. verkeerd afval in deze stromen. Bijvoorbeeld meer restafval in GFT+E of PBD. We hebben dit nagevraagd bij de inzamelaren en aanvullend is het PBD onderzocht op eventueel aanwezige vervuiling.

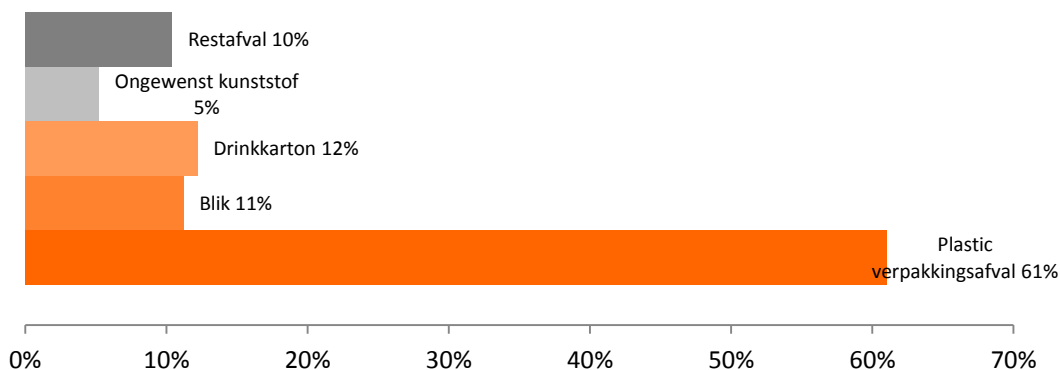
De inzamelaars gaven aan dat er bij het GFT+E en oud papier en karton wel eens verkeerd afval zit, maar dat dit beperkt is. Deze vervuiling is zo gering dat er geen vrachten ingezameld GFT+E of papier en karton afgekeurd zijn. Er gaat dus geen GFT+E of papier en karton verloren voor recycling. PBD is een ander verhaal. Er zijn geen vrachten afgekeurd, maar dat komt doordat de afvalinzamelaar PBD-zakken met (teveel) verkeerd afval afkeurt en laat liggen.

De afvalinzamelaar heeft sinds de start van de nieuwe afvalinzamelmethode PBD-zakken met (teveel) verkeerd afval afgekeurd. Dit maakt hij kenbaar door op de afgekeurde PBD-zak een gele sticker met tekst *Afkeur* te plakken. Zo weet de inwoner de reden waarom de zak niet is meegenomen. Op de sticker staat ook waar de inwoner meer informatie kan vinden over wat wel mag.

De afvalinzamelaar keurde in het begin circa 100 zakken per dag af, dit aantal is nu gehalveerd. De afkeur zorgt duidelijk voor een leereffect en bieden inwoners steeds minder vaak verkeerd afval aan in de PBD-zak. De inzamelaar zamelt dagelijks bij zo'n 3500 adressen PBD in. Minder dan 1% (50 stuks) van het totaal aantal zakken wordt afgekeurd. De verwachting is dat met meer communicatie dit aantal verder kan zakken.

Het ingezamelde PBD is onderzocht op samenstelling. In onderstaande tabel ziet u het resultaat van dit onderzoek.

Wat wordt in PBD-zak aangeboden? (excl afgekeurde zakken)

Het PBD dat de afvalinzamelaar inzamelt (exclusief de afgekeurde PBD-zakken) bestaat dus voor 85% uit het PBD dat we willen inzamelen. Het overige deel bestaat voor 15% ongewenst afval zoals restafval of ongewenst kunststof (eps, plastic voorwerpen, etc). Hiermee voldoet Uden net aan zijn aanleveren van maximaal 15% vervuiling in PBD en wordt de vracht niet afgekeurd, maar is het voor Uden wel belangrijk om in de gaten te houden dat de vervuiling niet nog groter wordt.

Tijdens de inzameling viel op dat nog lange tijd oude plastic zakken zijn gebruikt. Zelfs nu nog zien we nog regelmatig de oude transparante zak. Bij de opmerkingen over snel scheuren, kan mogelijk sprake zijn van de oude zak.

Landelijk onderzoek

In 2018 is landelijk onderzoek gedaan naar de effecten van inzamelmethoden op de vervuilinggraad van PBD. Uit dit onderzoek kwam naar voren dat het inzamelen met de zak tot minder vervuiling (tot 14%) leidt dan inzamelen in een container (tot 27% vervuiling). Verder zijn er landelijk ideeën om de

vergoeding voor het PBD te koppelen aan de kwaliteit van het ingezamelde materiaal. Of deze ideeën definitief worden is nog onbekend. Het is daarom extra belangrijk om de vervuiling in het PBD zo veel mogelijk te beperken.

Nut en noodzaak gescheiden PBD–inzameling

De gescheiden inzameling van kunststof verpakkingen is de laatste jaren in Nederland sterk gegroeid. Veel gemeenten zetten op dit moment grote stappen in het verbeteren van de afvalscheiding door huishoudens, waardoor meer materiaal ter beschikking komt voor recycling.

Ruim 70% van het ingezamelde PBD wordt gerecycled. Na sortering van het PBD vindt het enkelvoudige materiaal direct zijn weg als grondstof voor nieuwe producten. Het andere deel van het PBD bestaat uit samengestelde kunststofsoorten (laminaten zoals chipszakken, etc), waarvan de recycling op dit moment (nog) moeilijker is. Om dit kunststof beter en hoogwaardiger te recyclen is het belangrijk dat:

- de kunststoffen die producten en importeurs op de markt brengen beter te recyclen zijn;
- inwoners het PBD goed scheiden en gemeenten het zo zuiver mogelijk inzamelen;
- de sorteerfabrieken het PBD zorgvuldig uit elkaar halen;
- producenten meer gerecycled materiaal toepassen in nieuwe producten.

Daardoor kan de milieuwinst van de kunststofrecycling nog verder toenemen.

Berichten die de indruk wekken dat het geen zin heeft, zijn dus onjuist en doen afbreuk aan het draagvlak bij partijen en motivatie bij inwoners. Deze is nu juist nodig om tot verbetering te komen.

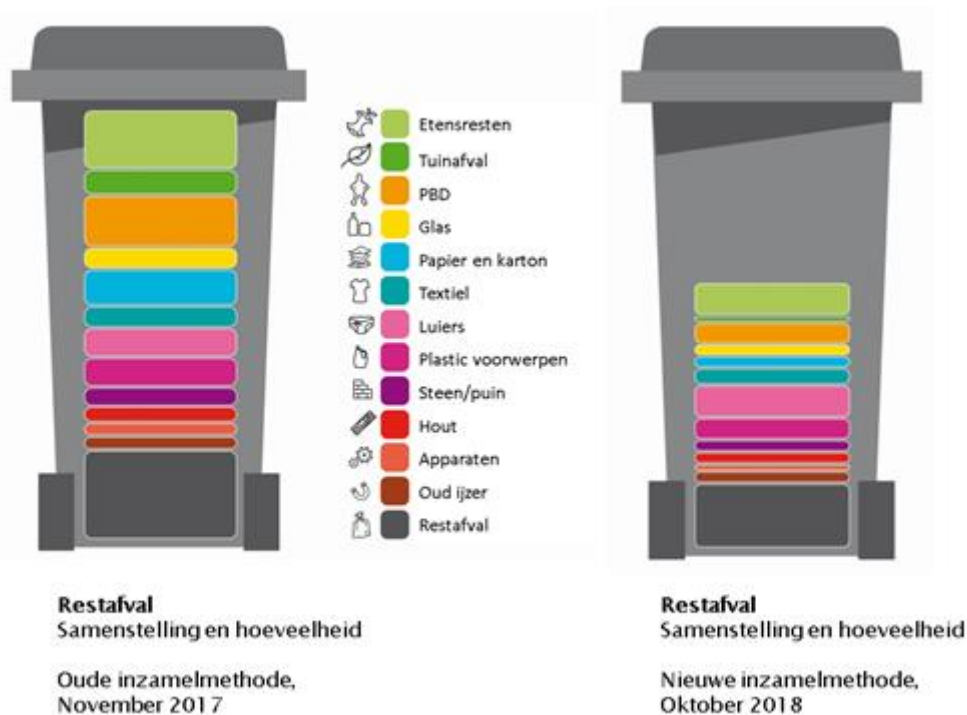
Belangrijk is om de blik op de toekomst gericht te houden.

Conclusies samenstelling gescheiden afvalstromen:

- De hoeveelheid verkeerd afval in GFT+E en papier en karton is zeer beperkt;
- Uden heeft 15% verkeerd afval in haar PBD;
- Uden voldoet hiermee net aan haar contracteisen qua toegestane vervuiling;
- Landelijk onderzoek geeft aan dat zakinzameling tot minder vervuiling leidt dan containerinzameling;
- PBD in zak blijven inzamelen is het meest verstandig;
- Aandacht blijft nodig voor wat PBD is;
- PBD gescheiden inzamelen is nuttig.

Samenstelling restafval

Om te achterhalen of de nieuwe afvalinzamelmethode effect heeft op het soort afval dat inwoners aanbieden als restafval, is kort voor de start van de nieuwe inzamelingsmethode (november 2017) en 10 maanden na start (september 2018) het restafval in de containers onderzocht.

	kg per persoon per jaar	
	2017	2018
Etensresten	27	12
Tuinafval	11	2
PBD	24	7
Glas	9	3
Papier en karton	16	3
Textiel	10	6
Luiers/incontinentiemateriaal	13	11
Plastic voorwerpen	13	7
Steen/puin	8	4
Hout	5	4
(Kleine) apparaten	2	1
Oud ijzer	2	3
Restafval	49	24
	190	87

De hoeveelheid restafval is gehalveerd (vandaar halfllege container) en van de meeste recyclebare afvalstromen wordt minder in het restafval aangeboden:

- Milieustraat: In plaats van 30 kg afval per persoon aan oud ijzer, apparaten, hout, steen/puin of plastic voorwerpen die inwoners op de milieustraat kunnen inleveren, werd in 2018 nog maar de helft van dit soort afval in de restafvalcontainer aangeboden (19 kg). Zichtbaar is ook dat minder (grof) restafval in de container wordt aangeboden;
- Wijkcontainers: Voor de start van de nieuwe inzameling gooiden inwoners 32 kg per persoon aan textiel, luiers en glas in de restafvalcontainer in plaats van in de betreffende wijkcontainers. In 2018 is dit verminderd naar 20 kg. Glas is enorm verminderd, textiel gehalveerd en luiers en/of incontinentiemateriaal blijven inwoners wel nog bij het restafval aanbieden;
- Aan huis: Alle vier de soorten die aan huis worden ingezameld worden flink minder bij het restafval aangeboden (voorheen 78 kg, in 2018 23 kg). Papier of tuinafval worden bijna niet meer bij het restafval gegooid.

Bijeffecten nieuwe afvalinzamelmethode

Als mensen eenmaal aan de slag gaan met het scheiden van afval, heeft het vaak ook effect op andere afvalstromen waarvan de inzamelmethode niet is gewijzigd. Zeker nu ook de restafvalcontainer kleiner is en minder vaak wordt ingezameld, zal dit inwoners overhalen om ook andere afvalstromen beter te scheiden. We zien effect op de hoeveelheden glas, textiel en luiers die in de wijkcontainers worden ingezameld, als ook op de hoeveelheid afval die nu naar de milieustraat worden gebracht.

Zo is in 2018 ruim 10% meer glas, 8% meer textiel en ook meer luiers ingezameld. De milieustraat ontvangt ruim 30% meer afval, uiteenlopend van hout, grof restafval tot kunststof, etc.

Conclusie samenstelling restafval:

De nieuwe afvalinzamelmethode stimuleert het beter scheiden:

- de hoeveelheid recyclebaar afval in de restafvalcontainer is ruim gehalveerd: van 141 kg naar 63 kg;
- Inwoners brengen meer glas, luiers en textiel naar de wijkcontainers;
- Inwoners brengen ruim 30% meer grofvuil naar de milieustraat.

7. Ervaringen

Om te weten te komen hoe de nieuwe afvalinzameling wordt ervaren, zijn diverse partijen benaderd:

1. Buitendienst gemeente Uden
2. BOA's gemeente Uden
3. Afvalinzamelaars Van Kaathoven (restafval, GFT+E, PBD) en Van Munster (papier)
4. Papier inzamelende verenigingen en scholen
5. Inwoners (Udense kracht en enquête onder 2.000 huishoudens)

Gemeentelijke buitendienst

Met de gebiedregisseurs en teamleider is de nieuwe afvalinzameling besproken.

Restafval en GFT+E inzameling

De buitendienstmedewerkers ervaren geen nadelige gevolgen van de restafval- en GFT+E inzameling. Zij treffen geen vuilniszakken naast de containers aan, de inzameling zelf veroorzaakt geen extra rommel op straat, containers worden netjes aangeboden en zij ervaren niet dat veel containers onnodig lang op straat staan.

Papierinzameling

De buitendienst hoefde in 2018 niet meer onverwachts uit te rukken (in 2017 nog 10 maal) om achtergelaten papier en karton alsnog in te zamelen. Nieuwe vrijwilligers kennen niet altijd even goed de bijzondere plekken in de route waardoor het aangeboden papier en karton over het hoofd werd gezien. Inwoners laten vervolgens vaak dit papier en karton staan, zeker bij verzamelplekken. Nu nemen de inwoners de niet geleegde papiercontainers weer mee naar huis en melden het bij de gemeente.

Het aandeel papier in het straatvuil (papier dat uit de dozen of van de stapel wegwaaide, tijdens de inzameling op de grond viel of achterbleef), is door de papiercontainer flink gedaald.

PBD-inzameling

De buitendienstmedewerkers zien de afgekeurde PBD-zakken aan straat of aan de kroonringen hingen, maar zien ook dat er steeds minder afgekeurde zakken liggen. Grotendeels komt dit omdat inwoners steeds beter weten wat wel en wat niet in de PBD-zak mag. Als de inwoners deze zakken niet zelf opruimen, ruimt de buitendienst deze na enige tijd zelf op om verdere rommel te voorkomen. Ook valt hen op dat er inwoners zijn die de PBD zak (veel) eerder aanbieden dan is toegestaan.

In plaats van papier vindt de buitendienst nu wel meer PBD in het zwerfafval. Dit heeft meerdere oorzaken:

- er valt afval uit niet dichtgeknoopte PBD-zakken. Bij het optillen en in de wagen gooien opent de zak en valt afval eruit;
- PBD-zakken die lang op straat liggen (te vroeg aangeboden, afgekeurd) gaan op den duur kapot, waardoor afval uit de zak valt;.

Het valt op dat op minder anonieme plekken minder afgekeurde zakken liggen. Mogelijk bieden deze inwoners geen verkeerd afval aan of ruimen ze zelf afgekeurde zakken op.

Bladkorven

In november en december 2017 zijn op diverse locaties 27 bladkorven geplaatst. De locaties zijn geselecteerd op basis van aanwezigheid van clusters grote gemeentelijke bomen. In 2018 zijn deze korven al half oktober geplaatst, omdat het blad al in oktober begint te vallen. De bladkorven worden goed en juist gebruikt door de inwoners (dus alleen voor blad, geen overig tuinafval of ander afval).

De korven zijn een extra service van de gemeente voor inwoners die dichtbij clusters grote gemeentelijke bomen wonen. Men mag bladafval ook naar de straat vegen. De buitendienst zorgt dat gedurende de bladval-periode dit blad regelmatig wordt opgeruimd. Met de bladkorven is het werk van het bladvegen niet verminderd.

Conclusies ervaringen gemeentelijke buitendienst:

- De nieuwe afvalinzamelmethode levert voor restafval en GFT+E in de buitenruimte geen nadelige gevolgen;
- Het inzamelen in papiercontainers zorgt voor minder papier in het zwerfafval;
- Onverwachts opruimen van achtergelaten papier is niet meer nodig;
- Er wordt meer PBD in het zwerfafval terug gevonden;
- Steeds meer inwoners weten beter wat wel en wat niet PBD is;
- In het overgrote deel van de gemeente bieden inwoners de PBD-zakken op tijd en met het juiste afval aan. Op een aantal locaties is dit nog een punt van aandacht en moet de buitendienst deze daar na enige tijd alsnog opruimen;
- Een deel van de inwoners biedt, vooral bij kroonringen, PBD-zakken te vroeg aan;
- Inwoners gebruiken de bladkorven en op juiste wijze;
- De bladkorven zorgen voor meerwerk en -kosten, zonder minderwerk- of kosten bij het bladvegen.

BOA's

De inzamelingen van restafval, GFT+E en papier gaan goed. Er wordt zeer weinig tot niets naast de containers aangeboden. De BOA's hebben bij deze afvalstromen amper werk te verrichten.

PBD-inzameling

Net als de gemeentelijke buitendienst merken ook de BOA's dat op sommige plekken in Uden de PBD-zak (veel) te snel worden aangeboden of afgekeurde zakken regelmatig blijven liggen, vooral bij kroonringen. Het betreft een aantal straten in Uden. In het buitengebied en Volkel en Odiliapeel vindt dit aanbiedgedrag niet plaats.

Op de locaties waar het vroegtijdig aanbieden of laten liggen/hangen van afgekeurde zakken wel voorkomt, is een traject gestart waarbij de BOA in gesprek gaat met omwonenden. De BOA licht de inwoners in wanneer de zakken aangeboden mogen worden, wat in de PBD zak mag en wat met de afgekeurde zak moet gebeuren.

Op meerdere plekken is het aanbiedgedrag daardoor sterk verbeterd. Deze meer persoonlijke aanpak ontvingen de inwoners als zeer positief, omdat ze zich meer gesteund en gehoord voelden door de gemeente.

Een aantal locaties verloopt nog steeds moeizaam. In sommige gevallen komt dit doordat niet duidelijk is waar de zakken vandaan komen (lijkt soms van inwoners uit andere straten) en daardoor niet met de juiste inwoners in gesprek gegaan kan worden. Het komt ook voor dat sommige inwoners hun gedrag niet (willen) aanpassen. Op een enkele plaats is de kroonring verwijderd om het anoniem kunnen aanbieden te voorkomen. Daar is de situatie verbeterd.

In de loop der tijd is het aantal meldingen sterk verminderd. Grotendeels zal het een gevolg zijn dat inwoners gewend zijn geraakt en dat het her en der ook is verbeterd.

Ervaringen BOA's:

- De nieuwe afvalinzamelmethode heeft voor restafval, GFT+E en papier in de buitenruimte geen nadelige gevolgen;

-
- Steeds meer inwoners weten beter wat wel en wat niet PBD is;
 - Een meer persoonlijke benadering bij het verkeerd aanbieden van afval helpt;
 - In het overgrote deel van de gemeente bieden inwoners de PBD-zakken op tijd en met het juiste afval aan. Op een aantal locaties is dit nog een punt van aandacht.

Papierinzamelaren

Het papier en karton zamelt de papierrecycler in samen met behulp van de verenigingen en scholen.

Verenigingen en scholen

In Uden helpen 16 scholen en/of verenigingen mee bij het inzamelen van oud papier en karton. Elke school of vereniging heeft haar eigen inzamelgebied. Samen zorgen ze dat in heel de gemeente het papier wordt ingezameld.

Alle verenigingen en scholen zijn benaderd om hun ervaringen met de nieuwe papierinzamelmethode te delen. In totaal hebben 11 van de 16 gereageerd. Samen zamelen deze 11 bij ruim 60% van de adressen in de gemeente papier in. Ze geven aan dat ze ondertussen goed gewend zijn om papier in papiercontainers in te zamelen.

Kijkende naar de inzamelresultaten van de verschillende verenigingen, heeft het inzamelen met behulp van papiercontainers bij sommige verenigingen tot grote veranderingen geleid:

- In totaal werd in 2018 7% meer papier ingezameld, per vereniging of school variërend van 38% minder tot 28% meer;
- Het inzamelen met een papiercontainer vindt men fysiek minder zwaar (niet meer tillen, geen nat zwaar en snel scheurend karton of verwaaid papier).
- Het inzamelen duurt 30 tot 135 minuten langer omdat:
 - * meer huishoudens papier aanbieden;
 - * het inzamelgebied groter is geworden (industrieterrein erbij);
 - * meer tijd nodig is voor het legen en terugzetten van de containers.
- De totale inzameltijd per vereniging of school varieert nu van 2,5 tot 5 uren. Sommige verenigingen of scholen werken met een vaste groep vrijwilligers, en anderen telkens met nieuwe vrijwilligers bij elke inzameling. Diegene die nu 5 uren nodig hebben, zamelen ook op het industrieterrein waar de woning sterk verspreid liggen;
- Verenigingen en scholen geven aan dat het nu voldoende is om met twee vrijwilligers per inzameling te lopen in plaats van soms drie of vier omdat het fysiek lichter is, en het legen van containers met meer mensen niet efficiënter is.

Paar route-aanpassingen nodig

In de eerste maanden na het starten met de papiercontainer werden een paar dingen duidelijk:

- Bij enkele adressen zamelden de vrijwilligers voorheen geen papier aan huis in (boden geen papier aan of lagen buiten de route) en zamelen daar nu wel papier in. Hier zijn sommige inzamelroutes langer geworden;
- In sommige wijken bieden de inwoners onverwachts veel meer papier aan dan voorheen, waardoor een extra inzamelvoertuig nodig is of na overleg een deel van de wijk werd overgedragen aan een andere vereniging.

Er wordt nu bij alle huishoudens aan huis ingezameld, ook de meest afgelegen woningen in buitengebied en de woningen op het industrieterrein. De enkele ver weg gelegen woningen (25 stuks) in het buitengebied, zamelt papierinzamelaar Van Munster alleen in omdat dit veel inzameltijd voor de vereniging scheelt.

Sommige inwoners bieden hun papiercontainer op een andere plek aan dan voorheen hun dozen. Papiercontainers gaan nu vaak via de tuin naar de achterzijde van het huis, of naar de plek waar zij ook hun GFT+E en restafvalcontainer aanbieden. Dit heeft in begin tot verwarring geleid bij de vrijwilligers. Dit is inmiddels opgelost in overleg met de inwoner of vrijwilliger.

Is de papiercontainer groot genoeg?

Om een indruk te krijgen of de papiercontainer voldoende capaciteit biedt, is aan de verenigingen en scholen gevraagd hoe vol de papiercontainers worden aangeboden, en of er nog iets naast de containers wordt aangeboden:

- De meeste inwoners bieden elke inzameling de container aan;
- Bij ruim 75% is de papiercontainer driekwart vol en bij sommige vol;
- Ook al is de container niet helemaal vol, bieden inwoners wel eens leeg karton opgevouwen naast de container aan. Het kan zijn dat zij het verkleinen van het karton liever achterwege laten of het verkleinen van het karton hen niet lukt. Een beetje los karton is toegestaan en kan de vrijwilliger nog redelijk eenvoudig in de wagen gooien.

Het lijkt erop dat de papiercontainer voldoende capaciteit biedt.

Werken met verschillende maten papiercontainer

Voor het inzamelen van papier en karton (gewicht, omvang) maakt de maatvoering van de container voor de vrijwilligers niet veel uit. Wel moeten zij bij de kleinere papiercontainer extra erop letten dat zij deze goed in de grijparm plaatsen, omdat deze er iets makkelijker uitvalt. Dit verschil zien we niet terug bij de restafval- of GFT+E inzameling met 140 liter containers.

Wordt er in de papiercontainer verkeerd afval gedaan?

Twee van de 11 verenigingen en scholen vinden nooit verkeerd afval terug in de papiercontainers, vier af en toe en bij 5 zijn er altijd wel een paar containers die verkeerd afval bevatten. Het aantal containers varieert per inzameling tussen 1 tot 10 containers. De een geeft aan dat bij de hoogbouw rommel in de papiercontainers wordt gegooid. Uiteindelijk wordt een enkele papiercontainer niet geleegd omdat er teveel verkeerd afval in zit (porselein, luiers, pan, tempex, kattenbakafval, etc.). De hoeveelheid verkeerd afval is wel nog steeds zo beperkt dat de papierinzamelaar het papier nog steeds kan recyclen.

Zou het papier vaker en weer los ingezameld kunnen worden in plaats van eenmaal per maand in een container?

Af en toe vroeg kwam de vraag van een inwoner of de papiercontainer niet geruild kon worden met een PBD-container. Aan de verenigingen en scholen is gevraagd of zij in staat zijn om 1x per 2 weken papier in dozen in te zamelen:

- 8 van de 11 responsen hebben daar niet voldoende vrijwilligers voor en 3 verenigingen zouden het wel kunnen;
- De enige school die op de evaluatie heeft gereageerd, geeft aan niet voldoende vrijwilligers te hebben. Dit signaal ontvangt de gemeente vaker van scholen. Hierdoor ontstaat de indruk dat het vaker inzamelen voor scholen moeilijk wordt;

Geconcludeerd kan worden dat 1x per 2 weken papier inzamelen voor de meeste vrijwilligers niet haalbaar is.

Vereniging met een vaste container

De vereniging met een vaste papiercontainer op eigen terrein, heeft gemerkt dat haar papierinzameling al zeker sinds 2001 jaarlijks terugloopt met bijna 10%. Zij heeft onlangs besloten om per 1 juli 2019 te stoppen met de papierinzameling. De nieuwe afvalinzameling heeft de jaarlijkse terugloop versneld en

is nu het punt bereikt dat de papiervergoeding hun kosten (bemensing van de container) onvoldoende compenseert. Met hen is een uitloopregeling getroffen. Zij zamelen nog tot juli 2019 papier in. De papierinzamelaar geeft uit ervaring aan deze inwoners hun papiercontainer (nog beter) gaan gebruiken, of het gratis naar de milieustraat brengen.

Inzamelaar papier

Papierinzamelaar Van Munster is tevreden over het inzamelen met de papiercontainers. Het aanbod papier is gestegen, in sommige inzamelgebieden zelfs boven verwachting. Hierdoor waren her en der aanpassingen in de route of aantal in te zetten wagens nodig, maar dat is gelukt. De vrijwilligers hebben het naar hun mening ook goed opgepakt. Wel valt hun op dat ook bedrijven papier en vooral heel veel karton ongewenst aanbieden. Het is niet zomaar toegestaan om als gemeente afval van bedrijven in te zamelen. Bovendien gaat het vooral om karton dat een zeer lage marktwaarde heeft. Hierdoor legt de gemeente feitelijk geld bij om het karton van deze bedrijven in te zamelen. Aan de vrijwilligers is aangegeven dat bedrijfspapier/karton niet ingezameld mag worden en dat deze bedrijven contact op kunnen nemen met de gemeente voor een toelichting. Dit traject heeft de komende tijd nog aandacht nodig.

Ervaringen verenigingen, scholen en papierinzamelaar:

- Meer inwoners bieden papier aan;
- Inwoners bieden meer papier aan;
- De meeste verenigingen en scholen zamelen meer papier in en 4 verenigingen minder;
- De vereniging met een vaste container stopt met inzamelen;
- Inzameling is fysiek minder zwaar, maar inzameltijd wel langer;
- Het was even wennen aan ander aanbiedgedrag (meer adressen, meer papier, andere aanbiedplekken);
- Verschuivingen binnen sommige inzamelroutes waren nodig om het haalbaar voor de vrijwilligers te houden;
- Bedrijven blijken ook papier en vooral karton aan te bieden;
- Vaker dan 1x per maand inzamelen is niet haalbaar voor verenigingen en scholen.

Inzamelaar PBD, restafval en GFT+E

Met de nieuwe afvalinzamelmethode is ook een nieuwe afvalinzamelaar gecontracteerd. Deze geeft aan dat het inzamelen met een zijlader efficiënter en Arbo technisch wenselijker is. Er is minder personeel nodig, de inzameling gaat sneller en het personeel hoeft niet meer duizenden containers op een dag op te pakken, naar de wagen te rollen en weer terug te zetten. Dit zorgt voor lagere inzamelkosten dan de oudere inzamelmethode. Voorwaarden zijn wel dat de containers op tijd klaar staan, zoveel mogelijk in paartjes en met handvat richting woning worden aangeboden. In de praktijk blijkt dat nog niet alle inwoners dit doen. De inzamelaar laat daarom vaak nog een richter vooruit lopen zodat deze de containers alsnog goed plaatst, stickers erop plakt of kaarten eraan hangt om de inwoners in te lichten.

Aanbod containers

Bijna alle huishoudens bieden bij elke inzameling hun restafval- of GFT+E container aan. Ook al is deze halfvol of nog leger.

Voor de GFT+E containers zijn wisselend gevuld gedurende de seizoenen: in de herfst zijn de containers vol en in de winter nagenoeg leeg. Gemiddeld genomen zien zij dat de container zo'n 40% vol is.

Bij het restafval zien zij minder wisselingen in vulgraad. Over het algemeen zitten de containers alleen in de vakantieperiodes minder vol. Gemiddeld genomen zijn de restafvalcontainers voor 75% vol.

Arbo

De inzamelaar geeft aan dat de inzamelmethode met de keukenemmers (25 liter), de 140 en 240 liter containers en PBD-zakken Arbo-verantwoord is. Wel moet bij het inzamelen met behulp van keukenemmers gelet worden op het totaal aantal te tillen keukenemmers op een dag. Van de ruim 18.000 woningen hebben bijna 400 woningen voor een keukenemmer gekozen. Dit kleine aantal is Arbo-verantwoord. Ook mag de inworpopening op de wagen niet te hoog zijn voor het personeel. Dit laatste hebben zij opgelost door een GFT+E container aan de wagen te bevestigen en daar de keukenemmers in te legen.

Het inzamelen van PBD met zakken is weliswaar bukken, maar de zakken zijn zeer licht (gemiddeld 1 kilo). Bijkomend voordeel is dat het inzamelen van zakken sneller gaat dan het legen van containers, en dat ze de inhoud van de zakken goed kunnen controleren.

Kroonring versus losse zakken

Het gebruik van kroonringen heeft voor de inzamelaar voor- en nadelen en is uiteindelijk voor hen om het even:

Voordelen:

- De zakken aan de kroonring hangen op werkhogte;
- De zakken aan de kroonring waaien niet weg als het hard waait;
- Kroonringen helpen bij het centraliseren van de zakken in plaats van verspreid (bij elke woning iets).

Nadelen:

- Sommige zakken worden dusdanig vastgebonden aan kroonring dat deze weer moeilijk los te krijgen zijn;
- Het controleren van de zakken is iets moeilijker als ze aan de kroonring hangen.

Voor de inzamelaar is het wel belangrijk met welk soort kroonring wordt gewerkt. Uden heeft het gewenste model met clips gekozen.

Afkeur PBD-zakken

Het aantal zakken dat de inzamelaar afkeurt vanwege verkeerd afval in de PBD-zak, komt overeen met zijn verwachtingen. In het begin ging het om circa 100 zakken afkeur per dag (3%) en is dat inmiddels gehalveerd. Op veel plekken bieden inwoners nu het juiste afval in de PBD-zak aan, slechts op een paar plekken blijft dit lastig. Meer communicatie waardoor de bewustwording verhoogt, zou volgens de inzamelaar mogelijk nog kunnen helpen.

PBD in heel Uden op 1 dag inzamelen

Vanuit het bestuur werd de vraag gesteld of het mogelijk is om het PBD in heel Uden op dezelfde dag in te zamelen. Dat zou kunnen, mits de inzamelaar op die dag 5 wagens en voldoende personeel voor deze wagens ter beschikking heeft. Echter heeft een inzamelaar niet altijd voor al deze wagens en het personeel voor de resterende wekdagen werk en zou dit stilstand betekenen. Mocht op 1 weekdag overall PBD ingezameld moeten worden, moet de gemeente rekening houden met veel hogere inzamelkosten.

Ervaringen inzamelaar PBD, GFT+E en restafval:

- Het inzamelen van restafval en GFT+E met een zijlader is efficiënter en daarmee kostenverlagend;
- Het aan straat zetten van de containers van de inwoners is redelijk, maar nog voor verbetering vatbaar;

- De inwoners weten steeds beter wat PBD is waardoor het afkeuren van de zak steeds minder vaak nodig is;
- Het PBD op dezelfde dag inzamelen in de hele gemeente is kostenstijgend;
- Het gebruik van de kroonring heeft voor de inzamelaar voor- en nadelen;
- De nieuwe inzamelmethode van de drie afvalstromen en bijbehorende containers en zakken voldoen aan de Arbo;
- Inwoners bieden bij elke inzameling hun containers en zakken aan, ook als de containers niet helemaal vol zijn;
- De GFT+E containers zijn niet altijd vol, maar volgen het seizoen;
- De restafvalcontainers zijn door het jaar heen vergelijkbaar gevuld en gemiddeld driekwart vol.

Inwoners

Om te weten te komen wat inwoners vinden van de nieuwe afvalinzameling en of het hun helpt bij het scheiden van afval, heeft de gemeente meegedaan aan het event Udense Kracht begin oktober 2018. Aanvullend is een enquête onder 2.000 huishoudens verspreid.

Udense Kracht

Op het event Udense Kracht konden de bezoekers de eerste resultaten van de nieuwe afvalinzamelmethode zien, en ervaringen uitwisselen. Ze konden ideeën aandragen voor dingen die zij als negatief ervaren, en suggesties doen hoe het laatste recyclebare deel uit de restafvalcontainer te krijgen.

De Udense Kracht had circa 400 bezoekers. Helaas hebben maar 15 personen de 'afval-stand' bezocht. Wel hebben deze personen hun ervaringen gedeeld en ideeën aangedragen.

Alle opmerkingen en ideeën zijn meegenomen in de enquête, die in november 2018 onder 2.000 woningen is verspreid.

Enquête

2.000 huishoudens hebben we om hun mening en ervaring met de nieuwe afvalinzameling gevraagd. Zowel kleine en grote gezinnen, jonge gezinnen en senioren, huishoudens uit de afvalproefgebieden en daarbuiten, in zowel het buitengebied als in woonwijken hebben een brief ontvangen met de uitnodiging om de enquête online in te vullen. Mensen die de enquête liever niet online wilden invullen, konden dit aangeven en ontvingen deze op papier thuis. Veertig huishoudens hebben van de papieren versie gebruik gemaakt.

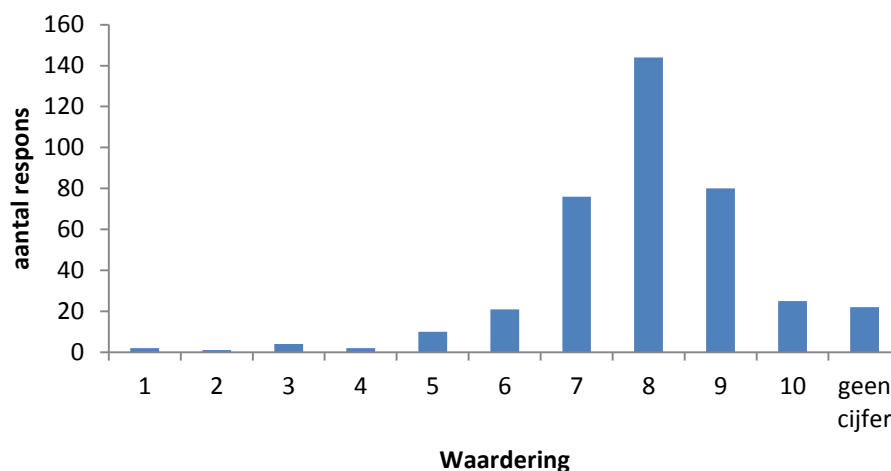
De enquête is uiteindelijk door 388 huishoudens ingevuld en is daarmee representatief voor de gehele populatie (minimaal 375 respons nodig).

Waardering nieuwe afvalinzamelmethode

Gevraagd is om de nieuwe afvalinzameling te waarderen, waarbij 1 de laagste en 10 de hoogste is. De waardering liep uiteen van een enkele 1 tot een 10. Gemiddeld scoort de nieuwe afvalinzameling een 8- (7,8). De respondenten zijn dus gemiddeld gezien zeer tevreden over de nieuwe inzamelmethode.

Hieronder wordt weergegeven hoe de waardering over het aantal respondenten is verdeeld:

Hoe scoort de nieuwe afvalinzamelmethode?

Gekeken is waarom een aantal respondenten de nieuwe afvalinzameling met een onvoldoende (5%) waardeerden. Zij wijzen niet zozeer de gehele inzamelmethode af, maar een onderdeel ervan. In de komende paragrafen wordt per afvalstroom aangegeven hoe inwoners de inzamelmethode ervaren.

Plastic verpakkingsafval, blik en drinkkarton

In de enquête zijn allerlei vragen gesteld over de inzamelmethode om te weten te komen hoe inwoners de PBD-inzameling ervaren, om meer inzicht te verkrijgen in hun kennis over PBD en over het aanbodgedrag van PBD.

Inzamelfrequentie

Het overgrote deel vindt 1x per week inzamelen goed, zowel kleine als grote huishoudens als inwoners in rijtjeshuizen of vrijstaande woningen.

Een zeer klein deel (3%) vindt het te vaak of juist weer te weinig (PBD-zak nog niet vol, volle PBD-zak in huis bewaren, slechter straatbeeld).

Wat vindt u van het wekelijkse inzamelen van PBD?

Weten inwoners waar PBD voor staat?

Regelmatig wordt verkeerd afval in de PBD-zak aangetroffen. Dit kan allerlei redenen hebben, bijvoorbeeld niet goed weten wat PBD is. In de enquête is daarom de vraag gesteld of inwoners weten waar PBD voor staat. Het blijkt dat een enkeling het niet weet, bijna 50% weet wel dat het om plastic, blik en drinkkarton gaat, maar niet dat het alleen om verpakkingen gaat. De andere 50% weet wel dat het om verpakkingen gaat.

Hier is duidelijk nog kennis te verbeteren, waardoor ook het aantal afgekeurde zakken kan verminderen en de kwaliteit van het gescheiden PBD kan verhogen.

Nieuwe oranje PBD-zak

Met de oude plastic zak merkten inwoners regelmatig op dat de zak snel kapot gaat. Bij de inkoop van nieuwe PBD-zakken zijn daarom extra eisen gesteld aan de stevigheid van de zak. De zakken van de leveranciers die zich inschreven, zijn getest op stevigheid (valtest van 1,2 meter hoogte waarbij de zak extra verzwaard PBD tot 5 kg bevatte) en draagvermogen (volle, zware zak kunnen dragen aan lussen en bovenrand zak). De huidige oranje zak voldoet aan de gestelde eisen en kwam er als beste uit.

Om afval goed te kunnen scheiden is het belangrijk dat inwoners zo eenduidig mogelijk informatie krijgen. Uniform gebruik in kleur en benamingen is daar een belangrijk onderdeel van. Daarom wordt landelijk geadviseerd om voor verpakkingsafval de kleur oranje en de term PBD te gebruiken. Voor de nieuwe PBD-zak is dan ook een oranje zak gekozen. Op de PBD-zak wordt in grote lijnen aangegeven wat er wel en niet in mag.

In hoeverre hebben inwoners nu nog te maken met een kapotte zak?

Bij ruim 75% van de respondenten is de nieuwe oranje zak afgelopen half jaar niet kapot gegaan. Bij de rest is de zak afgelopen half jaar wel eens kapot gegaan: dieren (3%), eigen toedoen (4%), iets scherp in de zak (4%) en 11% geeft geen toelichting. Diverse respondenten lossen het eenvoudig op door de kapotte zak in een tweede zak te doen.

Tot op heden zien we bij het inzamelen nog regelmatig de oude zak. Omdat de oude zak nog steeds in gebruik is, zou het kunnen dat een aantal reacties nog te maken heeft met de oude zak die sneller kapot gaat.

Ondanks dat er nu ook blik en drinkkarton in mag die scherpe randen en hoeken hebben, gaat de zak bij het merendeel (ruim 75%) niet kapot en werkt naar behoren. Met tips over het gebruik zou dit nog verder kunnen verbeteren.

Kroonring

Ruim de helft van de respondenten maakt gebruik van een kroonring (voor hun eigen woning of in de buurt). De rest heeft geen kroonring in de buurt, een paal voor de woning of wil geen zakken van anderen voor zijn woning hebben hangen. Uit de reacties is te zien hoe gevarieerd inwoners denken over de kroonring. De een is erg positief over de kroonring en vindt dat deze overal moet hangen, de ander wil geen zakken van anderen voor zijn woning of ergert zich aan zakken die te vroeg hangen of afgekeurde zakken die blijven hangen. De uiteenlopende meningen over het gebruik van de kroonring geeft aan dat het goed is dat een inwoner zelf kan kiezen of zij wel of geen kroonring voor haar woning wil.

PBD bij het restafval

Het merendeel (75%) geeft aan geen PBD meer bij haar restafval te gooien. Slechts een kwart gooit nog wel eens PBD bij het restafval te gooien vanwege geur of omdat het PBD vies is. Een enkeling geeft aan dit soms uit gemak te doen.

Hoe voorkomen we verkeerd afval in PBD-zak?

Uit de ervaringen van de afvalinzamelaar blijkt dat bijna 1% teveel verkeerd afval bij het PBD aanbiedt (afkeur) en uit de sorteeraanlyse dat nog zo'n 16% van het PBD geen PBD is.

Omdat inwoners vaak beter kunnen inschatten waarom buurtgenoten verkeerd afval aanbieden, is in de enquête gevraagd of zij ideeën hebben hoe we samen ervoor kunnen zorgen dat er geen verkeerd afval meer in de PBD-zak terecht komt. Hun ideeën zijn:

- > 50% heeft hier niets ingevuld of wist niet wat nog zou helpen;
- > 25% gaf aan om te (blijven) communiceren over wat er wel en niet in de PBD-zak mag;
- 2% stelt een registratiesysteem voor zoals een code, huisnummer of adres op zak. Alleen was er twijfel of de inwoner het zelf op de zak zou schrijven of dat de zakken beter per adres met bv huisnummer uitgedeeld konden worden en mogelijk dat het juist weer een drempel opwerpt;
- 6% geeft aan dat het de verantwoordelijkheid van de inwoner zelf is, en stelt voor door te gaan met controleren en zonodig afkeuren met een sticker erop.

Enkeling stelt voor om bij elke woning een kroonring te monteren, het aanbieden van plastic op de milieustraat gratis te maken of de PBD-zak nog doorzichtiger te maken, dat inwoners elkaar meer aanspreken en informeren, stoppen met verzamelplekken of kroonringen vanwege de anonimiteit.

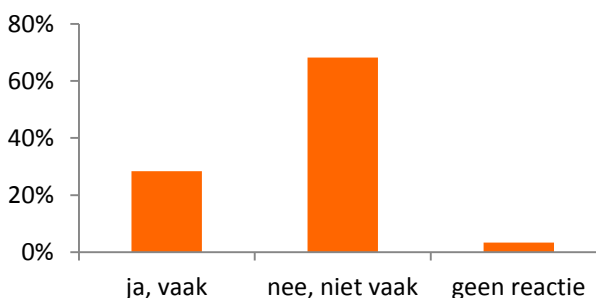
Veel respondenten vinden het lastig hoe te zorgen dat afgekeurde zakken weer meer naar huis worden genomen, omdat het moeilijk te achterhalen is bij wie de PBD-zak hoort en sommige inwoners willen het gewoon niet goed doen.

Te vroeg aanbieden

Op de vraag of PBD-zakken te vroeg worden aangeboden, geeft 68% aan dat het niet vaak gebeurt en 28% geeft aan dat het vaak gebeurt.

Een deel van de respondenten vindt dat het straatbeeld is verslechterd door de PBD-zakken. Zeker daar waar de PBD-zakken veel te vroeg worden aangeboden en afgekeurde PBD-zakken niet worden teruggenomen, waardoor daar altijd PBD-zakken in straat liggen.

Wordt de PBD-zak te vroeg aangeboden?

Daar waar het vaak voorkomt, verwacht de respondenten dat het komt door:

- 11% Geen plek voor een volle zak in huis;
- 6% Uit gemak;
- 7% Niet weten wanneer aan te bieden;
- 3% niet willen vergeten aan te bieden of komende inzameling moeten missen vanwege vakantie of werk;
- 1% Geur of ongedierte.

Ruim de helft van de respondenten heeft suggesties voor verbetering:

- 17% meer toezicht en aanspreken en 5% vindt dat bekeurd moet worden;
- 15% nogmaals communiceren;
- 8% de PBD-zak vervangen door een PBD-container;
- 5% wijkcontainer erbij voor PBD;
- 5% PBD vaker inzamelen, adres op zak of afval niet meer te scheiden.

PBD in wijkcontainer inzamelen

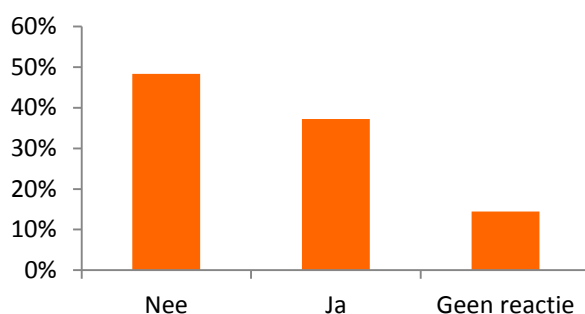
Bij de Udense kracht werd voorgesteld om een container in de wijk voor PBD te plaatsen. Om na te gaan of zo'n wijkcontainer de afvalscheiding zou verbeteren, is dit in de enquête gevraagd.

48% gaat PBD minder goed scheiden vanwege het ongemak. Ook zij verwachten meer dumpgedrag en maken ze zich zorgen over de loopafstand. Een groot deel geeft geen uitleg waarom ze niet meer goed zouden scheiden.

37% zou PBD wel nog goed scheiden. Daarbij merkt 9% wel op dat het ook afhangt hoe ver ze moeten lopen en maken ze zich zorgen over minder mobiele mensen, meer dumpgedrag of nog minder goed controleerbaar. Een enkeling vindt het fijn om de volle zak direct kwijt te kunnen.

Conclusie is dat het wegbrengen van PBD naar een container in de wijk de motivatie om PBD te scheiden vermindert. Daarnaast is de verwachting dat dumpgedrag of verkeerd afval bij het PBD erger wordt vanwege minder controlemogelijkheden.

Blijft u uw PBD goed scheiden als u uw PBD naar een wijkcontainer moet brengen?

PBD-container

In de enquête is aangegeven dat uit landelijk onderzoek naar voren is gekomen dat een PBD-container leidt tot meer verkeerd afval bij het PBD en dat minder vaak wordt ingezameld vanwege het grote volume van een container. Deze landelijke resultaten wetende, hebben de respondenten als volgt geantwoord:

74% Zak is prima:

- 52% geeft geen toelichting waarom;
- 5% is tevreden over de huidige inzamelmethode
- 5% vindt het wekelijks inzamelen belangrijk;
- 4% wil geen 4^e container;
- 3% vindt de inhoud van de zak beter controleerbaar;
- 2% is ook tevreden als iedereen zich aan de aanbiedregels houdt;
- 0,5% heeft wel moeite met het straatbeeld door de zak.
- 0,3% de zakmethode is goedkoper;
- 0,3% een PBD-container is te klein;

21% Wil toch liever een PBD-container:

- 11% geeft geen toelichting waarom;
- 1,6% heeft dan geen last meer van geur;
- 1% eigenaar is beter achterhaalbaar;
- 1% heeft moeite met het straatbeeld door de zak.
- 0,8% heeft dan geen last meer van dieren;
- 0,5% vindt een container handiger;
- 0,5% verwacht lagere kosten door minder vaak inzamelen;
- 0,2% denkt dat wat in de zak zit niet meer te recyclen is;

5% Geeft geen antwoord op deze vraag.

Als we kijken naar de respondenten die al ervaring hebben met een PBD-container door de afvalproef, blijkt dat de voorkeur 50/50 is verdeeld. Sommige vinden de PBD-container gewoon handiger, hygiënischer of hoeft minder vaak te worden ingezameld. Anderen vinden de PBD-zak ook prima

omdat ze het een fijne inzamelmethode vinden, ook hygiënischer (alles in een keer weg, geen vieze container) of geen 4^e container willen.

Met het idee dat een groter gezin meer PBD heeft en dus meer volle PBD-zakken, is gekeken hoe zij reageerden op de vraag toch liever een PBD-container of PBD-zak is ook prima:

68% heeft liever een PBD-zak (een derde geeft aan dat het wekelijks ophalen als groot voordeel wordt ervaren);

29% heeft toch liever een PBD container (helft geeft aan omdat het beter traceerbaar is, hygiëne in zomer of vanwege de ruimte);

Rest geeft geen verdere toelichting waarom zij deze voorkeur hebben.

Containermaten GFT+E en papier/karton

In de oude inzamelmethode hadden alle huishoudens een 140 liter GFT container en geen papiercontainer. Met de nieuwe afvalinzameling konden inwoners voor GFT+E kiezen uit drie maten containers (25, 140 of 240 liter) en voor papier/karton uit twee maten (140 en 240 liter). Inwoners hebben daar zeker gebruik van gemaakt. In de grafiek hiernaast staat wat inwoners nu in gebruik hebben.

De meeste huishoudens maken gebruik van een 240 liter GFT+E en papiercontainer. Aangezien er een duidelijk verschil te zien is tussen de maten, is er duidelijk een behoefte om te kunnen kiezen.

Uit de enquête kwam naar voren dat:

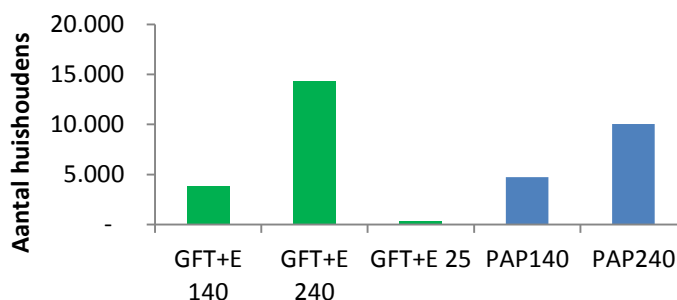
75% het fijn vindt om te kunnen kiezen

10% vindt het overbodig, maar zijn niet unaniem over welke maat voor GFT+E en welke voor papier voor heel de gemeente het beste zou zijn. De een vond 140 liter goed en een ander juist 240 liter;

Rest geen reactie

Uit de reacties blijkt wel dat nog niet iedereen weet dat men de container voor een grotere of kleinere kan omwisselen.

**Verdeling containergroottes
(GFT+E en papier)**

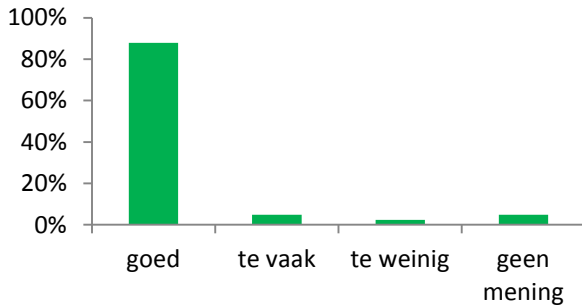
Groente, Fruit, Tuinafval en Etensoverblijfselen (GFT+E)

In de enquête zijn diverse vragen gesteld over de inzamel frequenties, of er nog wel eens tuinafval of etensoverblijfselen bij het restafval terecht komt en wat men de gemeente nog wil meegeven over de GFT+E inzameling.

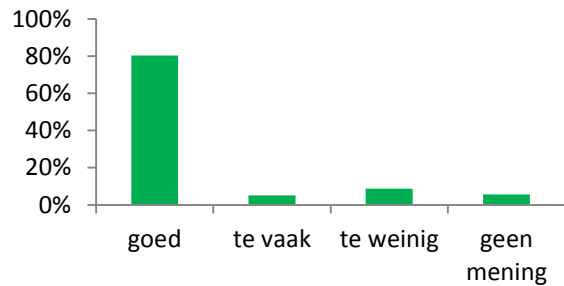
Inzamelfrequentie

Op basis van de ingezamelde hoeveelheden per maand lijkt dat de wekelijkse inzameling van maart t/m november wenselijk is, en 1x per 2 weken in de maanden december t/m februari voldoende. De vraag is of dit ook door de inwoners zo wordt ervaren. In onderstaande grafieken is hun reactie weergegeven:

Hoe bevalt wekelijks inzamelen van GFT+E in maart t/m november?

Hoe bevalt 1x per 2 weken inzamelen van gfte in december t/m februari?

Duidelijk zichtbaar is dat 80% van de respondenten de gekozen inzamelfrequentie als goed ervaart. Het wekelijks vindt men vooral prettig vanwege de hoeveelheid tuinafval die men in deze periode heeft en de kans op geur tijdens warmere dagen. Het 1x per 2 weken inzamelen in de winterperiode vindt men voldoende omdat men dan weinig tot geen tuinafval heeft. Geconcludeerd kan worden dat de gekozen inzamelfrequentie voldoet.

Diegenen die wekelijks inzamelen te vaak vinden zijn veelal inwoners die geen tot weinig tuinafval of etensresten hebben, of thuis composteren.

Diegene die 1x per 2 weken inzamelen in de winter te weinig vinden zijn huishoudens die grote tuinen hebben en/of veel bladafval. Op de vraag of zij meer afvalstoffenheffing zouden willen betalen als ook in de winter wekelijks wordt ingezameld, geven zij echter geen antwoord.

Gezien de tevredenheid bij 80% is een aanpassing van de inzamelfrequentie niet nodig.

Tuinafval of etensresten bij het restafval?

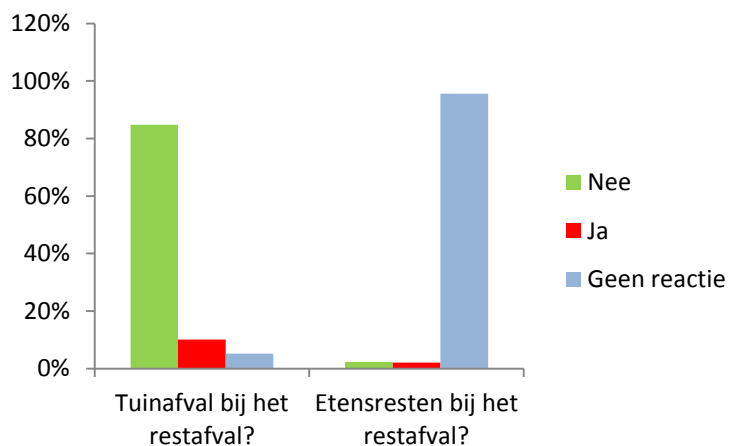
In de enquête is gevraagd of men wel eens tuinafval of etensresten bij het restafval gooit en zo ja, waarom.

- >80% geeft aan dat zij geen tuinafval bij het restafval gooit;
- 10% doet het wel eens omdat dan de GFT+E container vol is.

Bij de vraag of men wel eens etensresten bij het restafval gooit, reageren de respondenten volledig anders: ruim 95% geeft geen antwoord.

De sorteeraanlyse van het restafval geeft aan dat de hoeveelheid etensresten in het restafval weliswaar flink is gedaald, maar nog steeds een redelijke hoeveelheid aanwezig is. Zou het een gevoelig onderwerp zijn?

Gooit u wel eens tuinafval of etensresten bij het restafval?

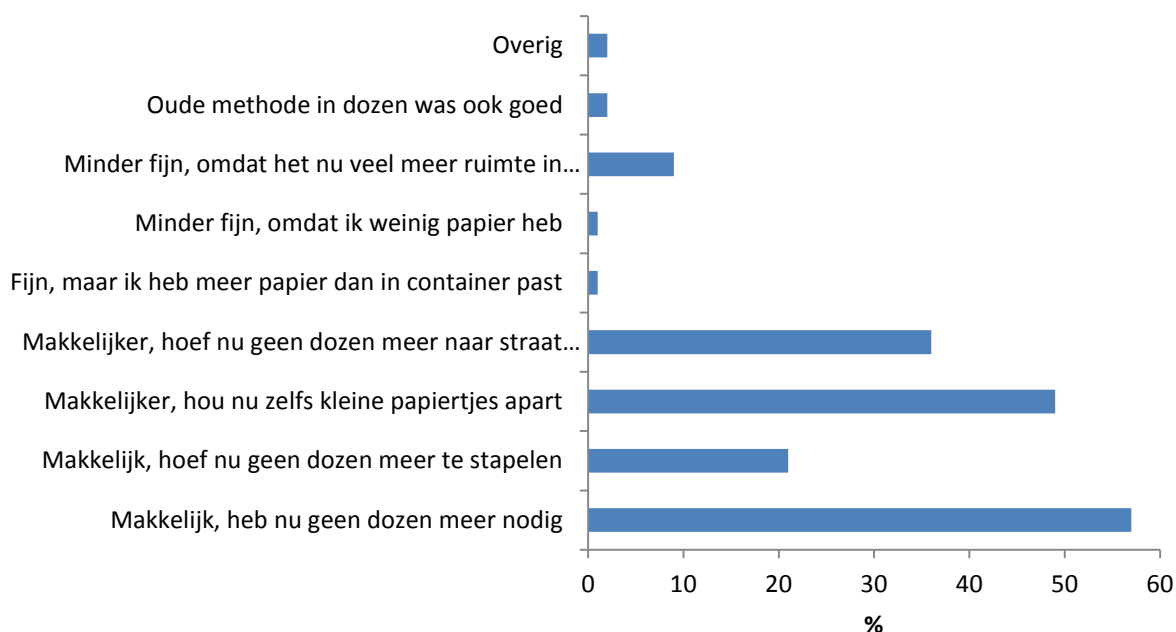

Papier en karton

In de enquête is gevraagd hoe inwoners het vinden om hun papier en karton nu in een papiercontainer in te zamelen en of het hen helpt om papier en karton beter te scheiden.

In onderstaande grafiek is te zien dat veel respondenten om diverse redenen een papiercontainer makkelijker vinden en maar een klein deel vindt het minder fijn. Aanvullend noemden inwoners ook dat het makkelijker voor de ophalers is geworden en er minder papier rondzwerft in de straat.

Wat vindt u van het inzamelen van papier in een container?

Gezien de inzamelresultaten en samenstelling van het restafval, samen met de ervaringen van inwoners kunnen we concluderen dat een papiercontainer niet alleen inwoners veel voordelen biedt, maar ook dat nu meer huishoudens papier en karton daadwerkelijk beter scheiden.

Uit de toelichtingen blijkt dat nog niet iedere inwoner weet dat verenigingen en scholen nog steeds het papier inzamelen, voor een aantal inwoners is onduidelijk vanaf hoe laat papier wordt ingezameld en waarom pas in de avond of dat men de papiercontainer kan laten omwisselen voor een andere maat papiercontainer tegen betaling.

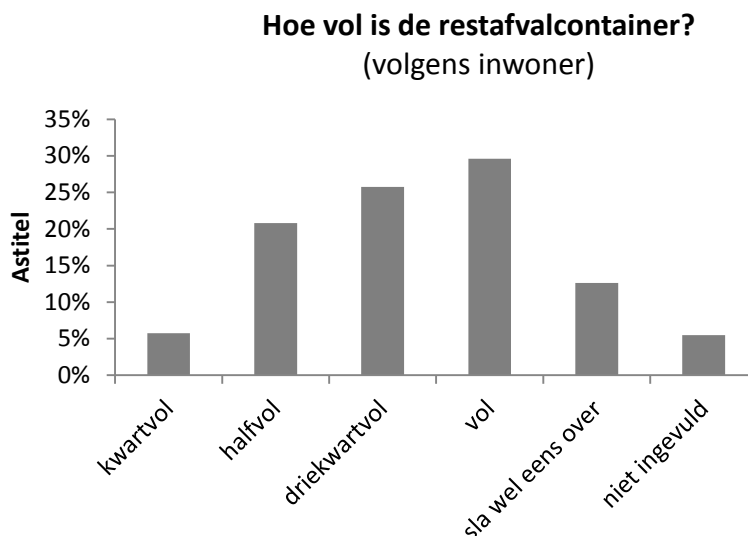
Restafval

In de enquête zijn vragen gesteld over de ervaringen van inwoners, maar ook om na te gaan in hoeverre inwoners weten dat zij sommig afval (o.a. batterijen en kleine apparaten) ook bij supermarkten en/of bouwmarkten kunnen inleveren.

Voldoende capaciteit voor het restafval?

Door de nieuwe inzamelmethode hebben inwoners veel minder restafval. Ook al wordt het restafval minder vaak ingezameld en hebben alle meerpersoonshuishoudens een kleinere restafvalcontainer, is bij 70% de restafvalcontainer niet vol.

Uit de reacties blijkt ook dat diverse inwoners zich verbazen over de kleine hoeveelheid restafval die ze met de nieuwe inzamelmethode eigenlijk hebben.

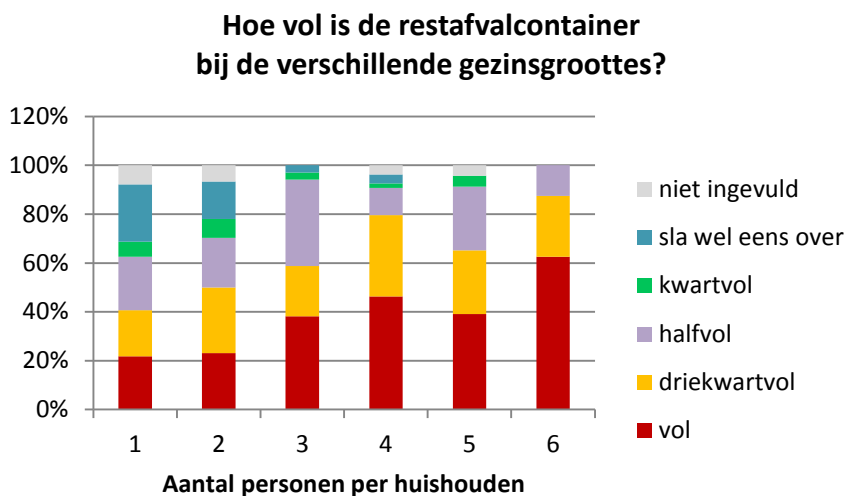
Gezinsgrootte versus capaciteit restafvalcontainer

Nagegaan is of de gezinsgrootte van invloed is op hoe vol of leeg de restafvalcontainer is. In onderstaande grafiek is per gezinsgrootte aangegeven wat ze in de enquête hebben aangegeven.

Uit de grafiek is af te lezen dat hoe groter het huishouden, hoe voller de restafvalcontainer is. Maar zelfs huishoudens van 6 personen hebben niet allemaal een volle container. Voor de zekerheid biedt de gemeente huishoudens van 6 personen of meer ook de

optie om tegen een gering bedrag een tweede restafvalcontainer te huren. In Uden hebben we ruim 270 huishoudens van 6 personen of meer en maken 15 huishoudens hiervan gebruik. Ook kunnen huishoudens die om medische redenen veel meer afval hebben en het niet redden met hun restafvalcontainers, kunnen gratis een tweede restafvalcontainer krijgen.

Wat opvalt, is dat 40% van de kleinere huishoudens (1 of 2 personen) ook een volle restafvalcontainer aanbiedt. Voor een deel is dit mogelijk te verklaren doordat huishoudens door medische omstandigheden meer restafval hebben. Bij 60 huishoudens zorgt dit zelfs voor zoveel restafval dat zij het niet redden met een restafvalcontainer, maar een tweede container gratis hebben gekregen. Maar een groot deel van de kleine huishoudens zou geen volle container hoeven te hebben. Hierdoor ontstaat de indruk dat een aantal kleine huishoudens minder goed hun afval scheiden, omdat zij nog voldoende ruimte hebben in hun restafvalcontainer.

Grofvuil

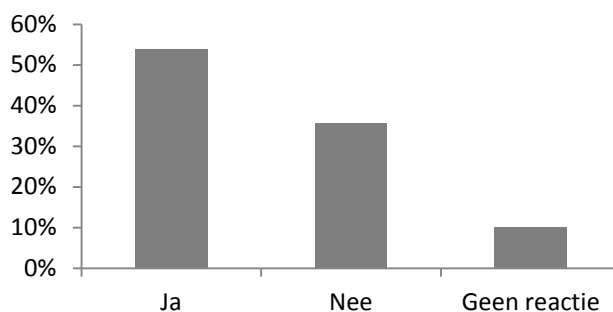
Uit de sorteeranalyse van het restafval kwam naar voren, dat 18 kg van de 87 kg restafval in de restafvalcontainer bestaat uit grofvuil. Aan de inwoners is gevraagd of zij grofvuil in hun container gooien en zo ja, waarom:

54% gooit regelmatig/wel eens grofvuil in de restafvalcontainer:

15% wel eens apparaten (uit gemak, ruimte over in container of weet niet wat anders te doen ermee).

35% wel eens hout, steen of kunststof in de restafvalcontainer (uit gemak, ruimte over in de container of niet weten wat anders te doen, bij milieustraat hiervoor te betalen, is te weinig om daarvoor naar milieustraat te gaan).

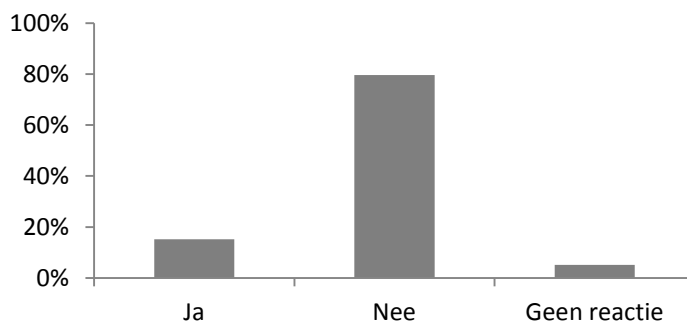
Gooit u wel eens grofvuil in uw restafvalcontainer?

Om te zorgen dat er minder grofvuil in de restafvalcontainer wordt gegooid, stelt 3% van de respondenten voor om het grofvuil aan huis op te halen, gratis of tegen betaling; 8% geeft aan dat het zou helpen als de milieustraat goedkoper wordt.

Aan het aan huis ophalen van het grofvuil zitten inzamelkosten (personeel, vrachtwagen, afvalverwerking). Als deze kosten niet met de betreffende inwoner verrekend kunnen worden, zouden deze kosten meegenomen moeten worden in de afvalstoffenheffing. In de enquête is nagegaan of inwoners bereid zijn om meer afvalstoffenheffing te betalen als de gemeente deze dienst gaat verlenen. Het overgrote deel (80%) geeft aan dit niet te willen.

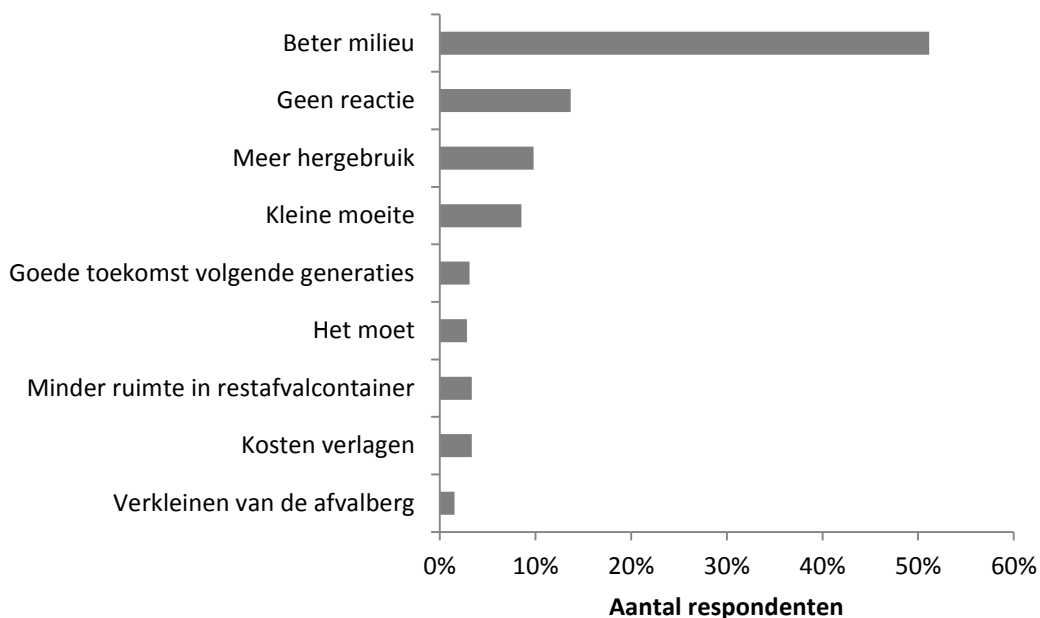
Wilt u een hogere afvalstoffenheffing betalen als grofvuil bij u thuis wordt opgehaald?

Motieven afval scheiden

Bij de communicatie helpt het om te weten waarom inwoners hun afval scheiden. Ruim de helft van de respondenten geeft aan het milieu en de overige reacties zijn verspreid:

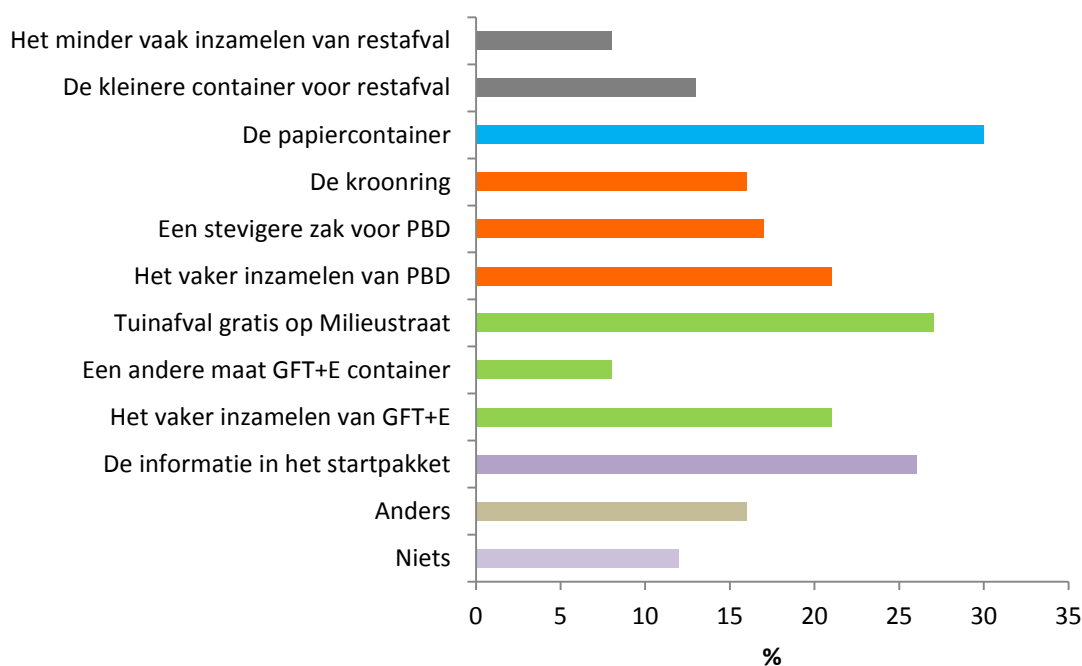
Inwoners scheiden hun afval omdat....

Wat helpt om afval goed te scheiden

Op de vraag wat inwoners helpt bij het scheiden van hun afval, blijken allerlei aspecten van invloed. Het meest helpt informatie, een papiercontainer en tuinafval gratis op de milieustraat. Het vaker inzamelen van GFT+E en PBD helpt ook.

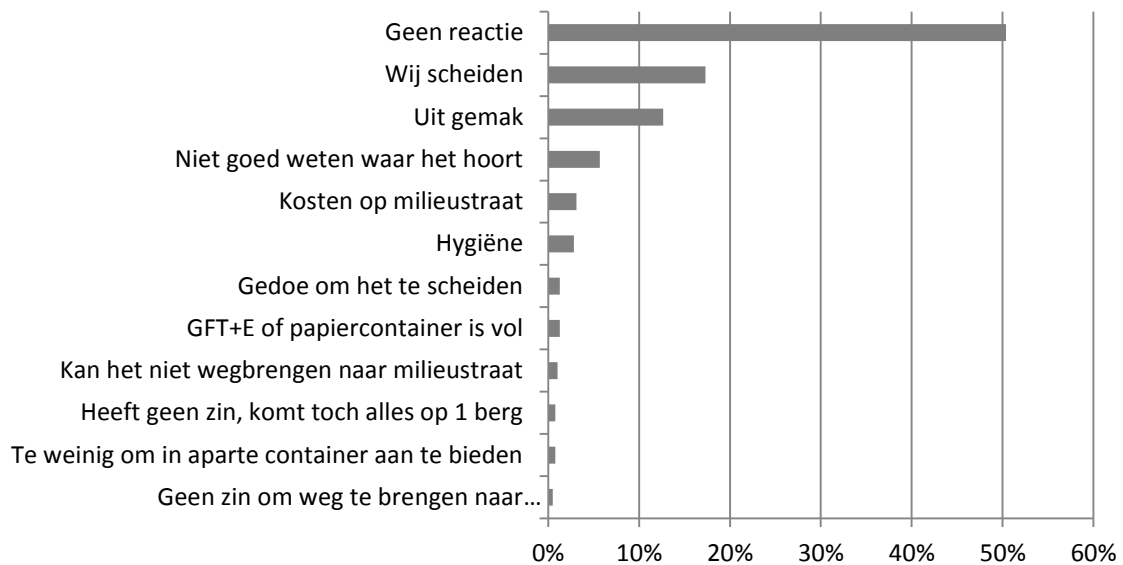
Wat helpt u om uw afval te kunnen scheiden?

Waarom inwoners soms niet al hun afval scheiden

Een groot deel van de respondenten geeft geen antwoord op de vraag of ze soms niet al hun afval scheiden en waarom niet. Voor degenen die de vraag wel beantwoordden, zijn de redenen zeer divers. Blijkbaar is het zeer persoons- en situatieafhankelijk waarom een inwoner soms zijn afval niet scheidt.

Inwoners scheiden soms niet al hun afval, omdat....

Respondenten geven aan dat bij het scheiden van afval ook zou helpen:

- Afval zo dicht mogelijk bij huis kwijt te kunnen;
- Een oplossing voor kleine beetjes grofvuil;
- Communicatie over wat waar hoort, afvalstoffenheffing, waarom scheiden goed is, kunnen huren van een extra GFT+E container, afvalkalender, tips over hygiëne en hoe in huis te scheiden.

Ervaringen bewoners:

- De inwoners waarderen de nieuwe afvalinzamelmethode met een 8- (7,8);
- Het wekelijks inzamelen van PBD ervaren de inwoners als goed;
- Veel inwoners gebruiken een kroonring. Het is wel goed dat de gemeente de keus over wel of niet een kroonring voor de woning aan de inwoner overlaat, omdat de meningen zijn verdeeld over wel of geen kroonring willen;
- Het aanbodgedrag in sommige delen van Uden kan beter. Inwoners adviseren dat meer toezicht en communicatie mogelijk nog kan helpen om dit te verbeteren;
- 74% vindt het verzamelen van PBD in een zak prima;
- 75% vindt het fijn om te kunnen kiezen in maten voor GFT+E en papier en veel maken gebruik van deze keuzemogelijkheid;
- 80% vindt de gekozen inzamel frequenties van GFT+E goed;
- Papiercontainer biedt veel inwoners meer gemak (niet meer stapelen en sjouwen met dozen, geen dozen in huis hoeven halen en kleine papiertjes is nu ook makkelijker te scheiden).
- 54% gooit nog grofvuil in de restafvalcontainer uit gemak, nog ruimte over, is gratis in container of weet niet goed wat ermee anders te doen;

- Merendeel wil geen hogere afvalstoffenheffing betalen om grofvuil gratis aan huis wordt opgehaald;
- Het inzamelen van restafval in een 140 liter container en 1x per 3 weken inzamelen is voldoende;
- Veel kleinere huishoudens lijken hun afval minder te scheiden, omdat hun restafvalcontainer vaak vol is;
- Inwoners scheiden hun afval vooral vanwege het milieu;
- Vaker inzamelen, een container, gratis op milieustraat en informatie helpen het meeste bij het scheiden van afval;
- Waarom een inwoner het afval niet of minder goed scheidt is zeer divers en situatieafhankelijk.
- Zo dicht mogelijk bij huis, iets voor kleine hoeveelheden grofvuil en veel communicatie zou ook nog helpen het nog beter scheiden van afval kunnen helpen.

8. Financiën

De kosten en inkomsten van de nieuwe afvalinzameling in 2018 zijn vergeleken met de kosten van de oude afvalinzameling in 2017. Uiteindelijk hebben de nieuwe inzamelmethoden geleid tot € 138.795 minder kosten dan de oude inzamelmethoden.

Kosten

De kosten in de nieuwe inzamelmethode bestaan uit een aantal componenten:

a) *Hogere inzamelkosten*

De hogere inzamel frequenties en grotere hoeveelheden gescheiden stromen leiden tot € 320.454 hogere inzamelkosten.

b) *Lagere verwerkingskosten*

De verwerkingskosten zijn met € 116.569 gedaald doordat veel minder restafval en veel meer GFT+E en PBD worden ingezameld. Ook al is het verwerkingstarief voor PBD in 2018 gestegen door hogere afzettarieven, toenemende kwaliteitseisen van verwerkers en toenemende vervuiling in het PBD.

c) *Hogere kosten inzamelmiddelen*

De inkoop- of onderhoudskosten van inzamelmiddelen zijn met € 28.351 gestegen doordat vooral veel meer PBD-zakken worden gebruikt en het containermanagementsysteem (chip) onderhouden moet worden.

d) *Hogere kosten Milieustraat*

De milieustraat ontvangt veel meer afval, waardoor ook de transport- en verwerkingskosten met € 58.544 zijn gestegen.

In totaal zijn de kosten met € 290.780 gestegen door de nieuwe afvalinzamelmethoden.

Inkomsten

Ook de inkomsten bestaan uit een aantal componenten:

a) *Hogere opbrengsten PBD*

De opbrengsten voor PBD zijn met € 169.823 gestegen doordat veel meer PBD wordt ingezameld.

b) *Hogere opbrengsten papier*

De opbrengsten voor papier zijn met € 281.807 gestegen doordat meer papier wordt ingezameld.

c) *Lagere inkomsten bedrijfsklanten*

De inkomsten door bedrijfsklanten (bedrijven die tegen betaling meeliften met de huishoudelijk afvalinzameling of bewoners die een extra container huren) zijn met € 43.649 gedaald omdat veel minder bewoners een extra container huren.

d) *Nieuw, inkomsten omwisselen GFT+E en papiercontainers*

Verschillende maten voor GFT+E en papiercontainers is nieuw en daarmee ook de inkomsten die ontstaan door het omwisselen.

e) *Hogere inkomsten milieustraat*

Inwoners hebben veel meer afval naar de milieustraat gebracht waardoor de inkomsten met €

20.751 zijn gestegen.

In totaal zijn de inkomsten door het nieuwe afvalstelsel gestegen en met € 429.574.

Netto leidt de nieuwe inzamelmethode tot € 138.795 lagere kosten ten opzichte van het oude inzamelsysteem. De begroting is reeds begin 2018 aangepast op basis van nieuwe inzameltarieven en de verwachtingen in het beter scheiden van het afval.

Kosten – baten nieuwe afvalinzameling		
	2017	
	Werkelijk	Werkelijk
Inzamelen restafval	362.414	188.790
Inzamelen gft+e	383.940	391.312
Inzamelen pbd	75.430	238.100
Inzamelen papier	250.808	573.665
Inzamelen blad uit bladkorven	2.808	3.988
Subtotaal inzamelen	1.075.400	1.395.854
Verwerken restafval	649.031	340.878
Verwerken GFT+E, klike	376.791	334.625
Verwerken PBD	165.789	399.539
Subtotaal verwerken	1.191.611	1.075.042
Inkoop pbd-zakken	29.830	52.931
Onderhoud containermanagementsysteem (chip)	nvt	5.250
Subtotaal inzamelmiddelen	29.830	58.181
Transport en verwerken afvalstromen milieustraat	207.992	266.536
Uitgaven totaal	2.504.833	2.795.613
Opbrengsten pbd	-215.127	-384.950
Opbrengsten papier	-329.986	-611.793
Inkomsten bedrijfsklanten	-76.011	-32.362
Inkomsten omwisselen containers	nvt	-842
Inkomsten milieustraat	-149.797	-170.548
Inkomsten totaal 2018	-770.921	-1.200.495
Netto	1.733.912	1.595.118
Verschil		138.795

9. Hoe nu verder om het doel van 75 kg te behalen

De nieuwe inzamelmethode helpt de inwoners bij het beter scheiden van het afval. Het doel van 75 kg restafval per persoon per jaar komt in zicht.

Aandachtspunten

Uit de ervaringen en inzamelresultaten zijn nog een aantal aandachtspunten gekomen:

- het aanbodgedrag en verkeerd afval bij PBD;
- kleinere hoeveelheden grofvuil worden vaak nog niet naar de milieustraat gebracht. Of vanwege de kosten of de geringe hoeveelheid;
- relatief veel etensresten wordt nog steeds bij het restafval gegooid;
- relatief veel luiers en incontinentiemateriaal worden nog het restafval gegooid;
- ook is duidelijk geworden dat nog niet alle inwoners even goed op de hoogte zijn van het kunnen omwisselen van papier- en GFT+E container, de afvalkalender op de website, wat PBD is, etc..

Door met deze punten nog verder te gaan en te verbeteren, kunnen we het doel van 75 kg nog dichter benaderen. Het is wel belangrijk dat een verdere aanpassing niet leidt tot verslechtering van de kwaliteit van de gescheiden stromen.

Meer onderzoek en communicatie noodzakelijk

Niet voor alle punten zijn al oplossingen bekend. Zo zoeken alle gemeenten in Nederland nog een oplossing voor de hoeveelheden etensresten, luiers en incontinentiemateriaal in het restafval. Nagaan of hierover ondertussen weer nieuwe ontwikkelingen zijn en best practice gemeenten benaderen is te onderzoeken waard. De resultaten van dit onderzoek wordt aan het bestuur voorgelegd en als mogelijk met verbetervoorstellen.

Voor het aanbodgedrag van PBD heeft Uden al een eerste stap gezet door de persoonlijke benadering en als nodig het verwijderen van de kroonring. Deze werkwijze heeft al tot verbetering geleid op een aantal locaties. Het is raadzaam om deze manier voort te zetten, omdat enige verbetering hiermee nog wordt verwacht. Meer communicatie over wat PBD is zou het aanbieden van verkeerd afval bij het PBD moeten kunnen verminderen.

Vaker communiceren over de mogelijkheden van omwisselen, de afvalkalender, maar ook wat er met de gescheiden afvalstromen gebeurt, resultaten van afvalscheiding en recycling, hoe thuis het afval gescheiden kan worden, kan de inwoners ook een helderder beeld geven en meer motiveren tot een goede afvalscheiding.

Hoe de kleinere hoeveelheden grofvuil uit het restafval te krijgen, is een andere vraag. Nagegaan zou moeten worden hoe andere gemeenten met minder grofvuil in hun restafval dit voor elkaar hebben gekregen. De resultaten van dit onderzoek wordt aan het bestuur voorgelegd en als mogelijk met verbetervoorstellen.

Samenvatting Hoe nu verder?

- a) Nagaan of er nieuwe ontwikkelingen zijn op het gebied van het scheiden van etensresten, luiers en incontinentiemateriaal en best practice gemeenten benaderen. De resultaten van dit onderzoek wordt aan het bestuur voorgelegd en als mogelijk met verbetervoorstellen.
- b) Voortzetten werkwijze waarbij een BOA in gesprek gaat met bewoners daar waar PBD verkeerd wordt aangeboden (te vroeg, verkeerd afval bij PBD).
- c) Meer communicatie over wat PBD is, de mogelijkheid om containers om te wisselen, de afvalkalender, maar ook wat er met de gescheiden afvalstromen gebeurt kan de inwoners ook een helderder beeld geven en meer motiveren tot een goede afvalscheiding.

- d) Nagaan hoe andere gemeenten met minder grofvuil in hun restafval dit voor elkaar hebben gekregen. De resultaten van dit onderzoek wordt aan het bestuur voorgelegd en als mogelijk met verbetervoorstellen.